

Ruimtelijke Visie - versie 0.5 - 28 september 2010

Hof van Delfland 2025

een mooi, vitaal en verbonden

Metropolitaan Landschap

Status en versie

Versie 0.5 - 28 september 2010

Colofon

Opdrachtgever

Hof van DelflandRaad

UITVOERING

Programmabureau Hof van Delfland

Werkgroep RO

redactionele bijdragen

Deelnemers atelierweek Hof van Delfland 2025

Steven Slabbers, Stijn Koole (bureau Bosch-Slabbers)

Gemma van der Ploeg, Eric Spaans (KaapZ)

Eindredactie

Programmabureau Hof van Delfland

Kaarten, artist impressions

Bureau Bosch-Slabbers

TAPPAN (revisie kaarten)

Foto's

Bureau Bosch-Slabbers

Rolf Resink (KaapZ)

Ontwerp en vormgeving

PM

Contactinformatie

Voor vragen over de Ruimtelijke Visie Hof van Delfland 2025 kunt u contact opnemen met Hans Bor, projectleider Hof van Delfland, e-mail: jf.bor@pzh.nl, tel. 070 441 7219

Alle rechten voorbehouden

Hoewel aan de totstandkoming van dit document de uiterste zorg is besteed, is het mogelijk dat voor bepaalde afbeeldingen de bronvermelding ontbreekt. Mocht dit het geval zijn, dan kunt u contact opnemen met het programmabureau van de Hof van Delfland (tel. 070 - 441 7219).

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Leeswijzer	5
1. Inleiding	7
1.1 Waarom deze visie	7
De Hof van DelflandRaad	8
1.2 Wat is de Hof van Delfland	9
1.3 Wat willen wij met de Hof van Delfland	9
1.4 Op welke vragen geeft de Ruimtelijke Visie een antwoord	10
1.5 Wat is de functie en status van de Ruimtelijke Visie	11
1.6 Rol Hof van DelflandRaad	11
1.7 Relatie met de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland 2025	14
1.8 Relatie met andere programma's	14
1.9 Relatie met de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland	14
2 De Hof van Delfland: essentie en urgentie	17
2.1 Kenschets Hof van Delfland	17
2.2 De troeven van de Hof van Delfland	18
2.3 Urgentie van de opgave	18
2.3.1 Behoud open landschap	18
2.3.2 versterkte Internationale concurrentiepositie	19
2.3.3 beter bereikbaarheid en toegankelijkheid open kerngebied	20
2.3.4 bij de huidige leefstijlen passende recreatiemogelijkheden	20
2.3.5 Inpassing (nieuwe) infrastructuur	20
2.3.6 Klimaatveranderingen	21
beperking VEILIGHEIDSRISICO'S	22
2.4 Ons antwoord: Heel de Hof	22
3 Streefbeeld: Heel de Hof 2025	23
3.1 Stad, land en glas als complementaire delen	23
3.2 Stad, land en glas economisch verbonden	23
3.3 Stad, land en glas sociaal-cultureel verbonden	24
3.4 Stad, land en glas ruimtelijk en ecologisch verbonden	24
3.5 Moderne stads- en landschapsparken	25
3.6 Bekendheid door kwaliteit en eenheid in identiteit en beheer	25

4 Streefbeeld 2025 - Gebiedsgerichte uitwerking	27
4.1 Het Kerngebied	27
Planologische bescherming van het Kerngebied	29
4.2 Westlandse Zoom	29
4.3 De Zwethzone en Vlietzone	30
4.4 Buytenhout en Groenzoom	30
4.5 Regiopark Rottemeren en Noordas	31
4.6 Langs de waterweg	32
4.7 Westland en kust	33
4.8 Stadsgebieden	34
5 De sleutelopgaven	37
5.1 Inleiding	37
Sleutelopgave 1 Economisch vitaal platteland	38
Sleutelopgave 2 Kwaliteit stadsparken, recreatiegebieden, landschap	39
Sleutelopgave 3 Verbindingen	40
Opheffen en voorkomen van barrières in lange verbindingssassen	40
Ontwikkelen van verbindingsszones	41
ontwikkelen van Poorten	43
Sleutelopgave 4 Imago versterken	43
6 Organisatie van de uitvoering	45
6.1 Van sleutelopgaven naar uitvoeringsprogramma	45
6.2 Uitwerking en verankering van de ruimtelijke visie	45
6.3 Rol Hof van DelflandRaad bij de sleutelopgaven	46
6.4 Een gezant voor het gebied	47
Deelnemende organisaties Atelierweek januari 2010	49
Deelnemers Atelierweek januari 2010	50

Voorwoord

Van 18 – 22 januari 2010 hebben op initiatief van de kerngroep Hof van Delfland circa 100 vertegenwoordigers van het rijk, de provincie Zuid- Holland, de betrokken gemeenten, het hoogheemraadschap van Delfland, de recreatieschappen, (agrarisch) ondernemers, natuurbeheerders en burgers in de Atelierweek Hof van Delfland 2025 met elkaar een ruimtelijke visie voor de Hof van Delfland 2025 gemaakt. Op basis een vervolgatelier in april en suggesties van betrokken partners in mei 2010 hebben we een volgende versie gemaakt van de Ruimtelijke Visie. Het resultaat van dit intensieve, inspirerende proces ligt voor u.

Met de Ruimtelijke Visie Hof van Delfland 2025 hebben we een stevige basis gelegd voor onze collectieve ambitie om van de Hof van Delfland een mooi, vitaal en verbonden metropolitaan landschap te maken. Een landschap dat de steden, het land en de glastuinbouw in de metropool opnieuw met elkaar verbindt (letterlijk en figuurlijk), dat een uitstraling en kracht krijgt die past bij onze internationale positie en ambitie en dat een onmisbare bijdrage levert aan de kwaliteit van leven voor de ca. 1,8 miljoen inwoners van de metropoolregio Den Haag–Rotterdam.

Het document heeft en krijgt geen formele status, anders dan dat wij het willen gebruiken om met elkaar afspraken te maken hoe we onze collectieve ambitie willen realiseren. Samen met dezelfde mensen en organisaties die deze Ruimtelijke Visie hebben gemaakt, werken we aan het concretiseren van het uitvoeringsprogramma en de procesafspraken voor het vervolg.

De in deze versie beschreven sleutelopgaven vormen het skelet waarlangs we het uitvoeringsprogramma gaan uitwerken.

Op die manier ontstaat de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland, die naast de Ruimtelijke Visie (deel 1) bestaat uit het Uitvoeringsprogramma (deel 2) en de procesafspraken voor het vervolg (deel 3). Het is onze intentie om deze complete Ontwikkelingsstrategie in de raden en besturen van onze organisaties formeel te bespreken en vast te laten stellen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 van de Ruimtelijke visie beschrijft wat Hof van Delfland is, de functie van de visie en de rol van de Hof van DelflandRaad.

In hoofdstuk 2 gaan we in op de essentie en urgentie van de opgave. Wij tonen daar de acute noodzaak om de vragen van deze tijd gezamenlijk en op het niveau van Heel de Hof aan te pakken. In hoofdstuk 3 verplaatsen we ons naar 2025 en schetsen we een streefbeeld voor 2025. Hoe ziet het gebied er dan uit?

In hoofdstuk 4 zoomen we in op een aantal delen van het gebied, waardoor we meer in detail in staat zijn om onze streefbeelden van 2025 te schetsen. U zult zien, dat in deze streefbeelden veel van de bestaande plannen voor het gebied zijn opgenomen. De streefbeelden borduren voort op deze bestaande plannen en plaatsten die in de context van 'Heel de Hof'.

In hoofdstuk 5 benoemen we vier sleutelopgaven: samenhangende, essentiële en urgente opgaven die de pijlers vormen onder het streefbeeld. Deze sleutelopgaven worden de komende maanden verder uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma.

In hoofdstuk 6 vindt u tenslotte een beschrijving van de hoofdrichting die wij willen inslaan bij het uitvoeren van de Ontwikkelingsstrategie.

Wij zien uit naar een vruchtbare samenwerking om de gezamenlijke doelen te realiseren.
De Leden van de Hof van DelflandRaad

1. Inleiding

U heeft de Ruimtelijke visie Hof van Delfland 2025 in handen, het resultaat van een intensief en inspirerend proces. Ruim 100 vertegenwoordigers van de partners van de Hof van DelflandRaad en van andere in het gebied actieve partijen ontwikkelden deze visie. Zij gingen open met elkaar in gesprek en ontdekten waar de samenhang en overlap in ieders belangen ligt. Zij keken naar de identiteiten en kwaliteiten die de Hof van Delfland rijk is en wat nodig is om deze verder te versterken. Dit alles in het perspectief van de gewenste ontwikkeling van het woon-, werk-, leef- en investeringsmilieu van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam. Zodat de regio een vitale, veilige en gezonde omgeving biedt aan bewoners en (internationale) bedrijven.

1.1 Waarom deze visie

De metropoolregio Den Haag – Rotterdam behoort tot de belangrijkste economische centra van ons land. Hier liggen de haven van Rotterdam, de innovatieve glastuinbouw van Westland, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland, toonaangevende juridische, culturele, medische en technologische kennisinstellingen rond een authentiek Hollands polderlandschap. Allen met een internationaal aanzien. In de metropool wonen circa 1,8 miljoen mensen die, evenals de aanwezige bedrijven en instellingen met hun werknemers behoefte hebben aan een aantrekkelijke, vitale, veilige en gezonde woon-, werk- en leefomgeving.

Temidden van de bruisende steden ligt een relatief gaaf open polderlandschap met grote cultuurhistorische en ecologische waarden. Midden-Delfland, Oude Leede en de Akerdijksche Plassen zijn een icoon van het authentieke Hollandse polderlandschap in zakformaat. Het landschap, van oudsher verbonden met de stad, laat zich met weinig moeite lezen als een boeiende biografie.

Het polderlandschap met zijn cultuurhistorische linten, die ver het verstedelijkte landschap inlopen en verweven zijn met het stedelijke groen, geven de metropoolregio Den Haag – Rotterdam een unieke, internationaal onderscheidende identiteit. Voor de bewoners vormt dit open gebied een onmisbare bijdrage aan de leefbaarheid van de metropoolregio.

In deze Ruimtelijke visie Hof van Delfland 2025: een mooi, vitaal en verbonden metropolitaan landschap geven wij aan op welke wijze wij de steden, het landschap, de natuur en de glastuinbouw weer met elkaar willen verweven en verbinden. Zodat er een wederzijdse betekenis ontstaat die een nieuwe identiteit kan geven aan de metropoolregio Den Haag - Rotterdam.

Dat wij in onze metropool nog steeds over een cultuurhistorisch en ecologisch waardevol polderlandschap beschikken (het kerngebied), danken wij aan de Reconstructiewet Midden-Delfland. Deze wet zorgde voor een sterke combinatie van een aanwijzing door de centrale overheid met de organisatie van lokaal draagvlak voor een beheerste inrichting van het een groot deel van het gebied in de Hof van Delfland. De Reconstructiewet bood geen rechtstreekse planologische bescherming. Wel bestond de plicht om toestemming aan de Reconstructiecommissie te vragen voor handelingen aan vastgoed, wat de waarde ervan heeft beïnvloed. Hierdoor kreeg de Reconstructiecommissie een centrale rol bij de inrichting van het

gebied. Zij kon, door een zekere afstand tot de waan van de dag, gestaag aan de inrichting van het Midden-Delflandgebied werken.

De Reconstructiewet is vervallen per 1 juli 2010. Dit betekent dat het nu aan ons is om als verantwoordelijke partijen serieus zorg te dragen voor de samenhang, duurzaamheid en historische continuïteit van het metropolitane landschap. Voor het weerstaan en tot staan brengen van ongewenste krachten die tot verdere verstedelijking van het nog open landschap leiden. En voor het mobiliseren van nieuwe krachten die een samenhangende ontwikkeling van stad en land stimuleren.

Wij zijn ons ervan bewust dat dit alleen zal lukken wanneer wij vanuit een collectieve ambitie handelen en daarbij bereid zijn alle instrumenten waarover wij beschikken ook daadwerkelijk in te zetten. Onze collectieve ambitie hebben wij neergelegd in de Ruimtelijke visie Hof van Delfland: een mooi, vitaal verbonden metropolitaans landschap.

DE HOF VAN DELFANDRAAD

Als gemeenten, de provincie, het waterschap, de recreatieschappen en het rijk hebben wij de neiging om vanuit onze eigen invalshoeken naar de ontwikkeling van het metropolitane landschap in onze omgeving te kijken. Alleen en in wisselende samenwerkingsverbanden beheren, beschermen en ontwikkelen wij gedeelten van het gebied. Het landschap, de stad en het glas bezien wij daarbij veelal als losse eenheden. Onze blik is vaak sectorgericht, onze bestuurlijke aandacht versnipperd. Dit willen wij doorbreken vanuit een collectief gevoelde verantwoordelijkheid voor een passende ontwikkeling van het metropolitane landschap in de metropoolregio Den Haag - Rotterdam.

Wij doen dat mede in het perspectief van het programma Randstad Urgent, dat erop is gericht van de Randstad weer een topregio te maken. De Hof van Delfland is, als onderdeel van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam daarbij aangeduid als urgent project. Het onderscheidt zich doordat het één van de weinige projecten is waarin de ontwikkeling van het metropolitane landschap een centrale plaats inneemt.

Om onze ambities en inspanningen te bundelen hebben wij als rijk en regio op 25 september 2008 het initiatief genomen tot de oprichting van de Hof van DelfandRaad.

Onze samenwerking is erop gericht de landschappelijke, economische, ecologische en cultuurhistorische kwaliteiten van de Hof van Delfland te versterken om zo bij te dragen aan samenhangende ontwikkeling van de kwaliteit en identiteit van de steden, het land en het glastuinbouwgebied en daarbij tegelijkertijd te zorgen voor het behoud en de bescherming van het Kerngebied: het authentieke polderlandschap van het Midden-Delflandgebied, de Ackerdijkse Plassen en Oude Leede.

De partijen die samenwerken in de Hof van DelfandRaad zijn:

- de gemeenten Den Haag, Rijswijk, Zoetermeer, Westland, Midden-Delfland, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Lansingerland, Rotterdam, Vlaardingen, Schiedam, Maassluis
- het stadsgewest Haaglanden
- de stadsregio Rotterdam
- de provincie Zuid-Holland
- het hoogheemraadschap van Delfland
- de ministeries van LNV en VROM.

1.2 Wat is de Hof van Delfland

De Hof van Delfland is onze gemeenschappelijke bestuurlijke ambitie. Het gebied als zodanig is (nog) niet op bestaande kaarten terug te vinden. De Hof van Delfland heeft betrekking op de gehele metropoolregio Rotterdam – Den Haag, het gebied tussen het Westland - Den Haag – Zoetermeer – Rotterdam.

De afgelopen jaren hebben wij op verschillende manieren naar het gebied gekeken. Aanvankelijk richtte onze aandacht zich op het Kerngebied: het Midden-Delflandgebied, de Akerdijkse Plassen en de Oude Leede. Dit gebeurde vanuit de wens het authentieke polderlandschap ook voor de toekomst te behouden en duurzaam te versterken. Dit landschap biedt de metropoolregio Den Haag - Rotterdam een identiteit en kwaliteit die uniek is in de wereld en vormt een onmisbare ecologische schakel in de open landschappen van Zuidwest Nederland.

Geleidelijk is het inzicht ontstaan dat dit landschappelijke Kerngebied slechts betekenis kan hebben voor het woon-, werk-, leef- en investeringsklimaat in de omliggende steden en voor de glastuinbouw, wanneer het daarmee opnieuw wordt verbonden. Sterker, wij zijn gaan inzien dat het voortbestaan van het open Kerngebied afhankelijk is van de mate waarin wij de economische, culturele, recreatieve en ruimtelijke verbinding tussen de stad, het land en het glas zien als één integrale maatschappelijke opgave. Mede hierdoor zijn wij ons, als steden en als het 'glas', steeds meer gaan opstellen als de trotse mede-eigenaar van het gehele gebied. Het voortbestaan van het open Kerngebied, het verhogen van de ecologische, agrarische en recreatieve kwaliteit beschouwen wij ook als onze zorg. Het land is van de stad, de stad is van het land geworden.

Mede door dit proces zien wij in, dat het effectief en efficiënt inspelen op de grote urgente uitdagingen waar de Hof van Delfland voor staat, vraagt om een aanpak op een hoger schaalniveau dan dat van de individuele gemeente en om samenwerking tussen alle betrokken partijen. In deze Ruimtelijke Visie kijken wij daarom naar heel de Hof van Delfland, het gehele gebied gelegen tussen Hoek van Holland en de bron van de Rotte en tussen de Pier van Scheveningen en Nesselande. Met andere woorden, de Hof van Delfland omvat het hele metropolitane landschap van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam. Met deze Ruimtelijke visie bouwen wij voort op het Landschapontwikkelingsperspectief Midden-Delfland 2025 (2009).

1.3 Wat willen wij met de Hof van Delfland

Wij willen dat de Hof van Delfland een levend, dat wil zeggen een productief en zich ontwikkelend landschap is, verweven met de omliggende dynamische steden, met de glastuinbouw en met de kust, het Groene Hart, Duin Horst Weide en de Nieuwe Waterweg.

Wij willen dat de Hof van Delfland in 2025 een levend metropolitaan landschap is. Een vitaal en veilig gebied, dat zich voortdurend kan ontwikkelen. Waar de bewoners volop recreatiegelegenheid hebben die past bij hun levensstijl. Waar het Kerngebied een productiegebied is dat van directe betekenis is voor de aanliggende stad en de stedeling. Waar agrarische ondernemers het landschap maken en beheren. Waar de inwoners en bestuurders van het gehele gebied (stad, glas, land) trots zijn op de unieke kwaliteiten van het gebied, deze kwaliteiten erkennen en koesteren. Zij

voelen zich mede-eigenaar van het gebied. De Hof van Delfland staat op de ‘mental-map’ van 1,8 miljoen inwoners en levert een onmisbare bijdrage aan de kwaliteit van het leven van de metropoolregio Den Haag–Rotterdam. In de stad is de weg naar het land snel en makkelijk te vinden en omgekeerd, letterlijk en figuurlijk.

Wij kiezen voor een Hof van Delfland dat voortbouwt op de historische en moderne kwaliteiten van het gebied: geschakeerd, open en authentiek. Wij willen er geen park, tuin of eenvormig stedelijk gebied van maken.

Het metropolitane landschap van de Hof van Delfland is een authentiek levend landschap. In dit metropolitane landschap komen uiteraard stadsparken en tuinen voor. Juist de afwisseling in het metropolitane landschap maakt het tot een geschakeerd gebied, waarin stedelijke en landschappelijke kwaliteiten met elkaar zijn verweven en in elkaar overvloeien.

Onderscheid tussen het concept de Hof van Delfland als metropolitaan landschap en het concept de Hof van Delfland als park/tuin.

Metropolitaan landschap	Park / Tuin
Stad + land	Land
Ontwikkelingsperspectief	Blauwdruk
Een geheel	Gefragmenteerd
Werkend, dynamisch	Gecultiveerd en beheerd
Geschakeerd	Veel van hetzelfde
Vitaal	Veel beheer en onderhoud
Authentiek	Vermaakt
Mede-eigenaar / belever	Consument
Rust en reuring	Bijna overal druk

1.4 Op welke vragen geeft de Ruimtelijke Visie een antwoord

De Ruimtelijke visie geeft antwoord op een aantal stevige vraagstukken waar wij in de metropoolregio Den Haag - Rotterdam voor staan:

- Hoe ontstaat er voor de 1,8 miljoen inwoners in de metropoolregio Den Haag – Rotterdam een metropolitaan landschap dat bijdraagt aan de kwaliteit van leven en daarmee de internationale concurrentiepositie van de Zuidvleugel verbetert?
- Hoe zorgen we ervoor dat ook na het aflopen van de Reconstructiewet Midden-Delfland het Kerngebied open blijft, terwijl ook ontwikkeling mogelijk blijft?
- Hoe zorgen we dat de ruimtedruk op het landschap vanuit de stad, de infrastructuur, de glastuinbouw en de industrie vermindert, waardoor de stijging van de grondprijs afneemt, het voor de melkveehouderij gemakkelijker wordt hun bedrijf financieel gezond te exploiteren en bedrijfsopvolging en/of uitbreiding eenvoudiger worden?
- Hoe maken we het open Kerngebied meer bruikbaar, leefbaar en bereikbaar voor de inwoners van de metropool?
- Hoe kunnen we groengebieden in en rondom de steden meer dan een lokale betekenis geven en laten voldoen aan de recreatiebehoeften en kwaliteitseisen van deze tijd?

- Hoe brengen we de structuur van het gebied zodanig op orde dat tussen stad, land en glas goede relaties en verbindingen ontstaan en bestaande en nieuw aan te leggen infrastructuur minder het gebied versnipperen.

1.5 Wat is de functie en status van de Ruimtelijke Visie

De Ruimtelijke Visie heeft de volgende functies:

- het geeft richting voor het ruimtelijk beleid van de betrokken gemeenten en de provincie wat betreft de ontwikkeling en inrichting van het recreatieve, ecologische en agrarische groen
- het vormt het gemeenschappelijk kader voor de stimulering van de gebiedseconomie die past bij de gewenste ontwikkeling van het Kerngebied (agrarische sector, recreatie, overige bedrijvigheid)
- het vormt een gemeenschappelijk kader voor het bevorderen van de culturele en sociale samenhang
- het ondersteunt bij de sturing van de ontwikkeling en het beheer van het metropolitane landschap
- het vormt het gemeenschappelijk kader bij het initiëren, stimuleren, afwegen en uitvoeren van ruimtelijke investeringen in de Hof van Delfland (natuur, water, landschap, recreatie, poorten, wonen, werken en infrastructuur)
- het biedt een toetsings- en afwegingskader waarmee de samenwerkende partners op hun eigen en elkaars plannen kunnen reflecteren en reageren.

Het landschap van de metropoolregio Den Haag – Rotterdam is permanent in ontwikkeling. Dat geldt voor de steden, het polderlandschap, de natuur en de glastuinbouw. De dynamiek en onvoorspelbaarheid van maatschappelijke ontwikkelingen is groot. In de Ruimtelijke Visie Hof van Delfland 2025 zetten wij dan ook nadrukkelijk ons streefbeeld neer en geen eindbeeld voor 2025. In het streefbeeld Hof van Delfland 2025 formuleren wij onze collectieve ambitie voor het gebied. Het is de koers die wij collectief inzetten. Het geeft een duidelijke richting aan ons handelen. Het schept de kaders waarbinnen de aanwezige kwaliteit van het gebied kan blijven bestaan en nieuwe kwaliteit kan worden geschapen. Het is onze gezamenlijke inspiratiebron bij de verdere ontwikkeling van een mooi, vitaal en verbonden metropolitaan landschap Hof van Delfland. Het toont ons gemeenschappelijke belang om met een hoogwaardig en gezond woon-, werk- leef- en investeringsklimaat onze internationale concurrentiepositie te versterken.

Met dit gezamenlijke streefbeeld voor een levend metropolitaan landschap illustreren wij het mede-eigenaarschap voor het gebied. Wij staan er met elkaar voor om deze collectieve ambitie te realiseren.

1.6 Rol Hof van DelflandRaad

De Ruimtelijke visie Hof van Delfland 2025 heeft geen planologische, juridische status. Het beschrijft onze collectieve ambitie. Ieder van ons verankert deze collectieve ambitie in de (planologische) visies en plannen die wij als partijen alleen of in onderlinge samenwerking maken (structuurvisies, bestemmingsplannen en projecten).

Met het vaststellen van de Ruimtelijke visie Hof van Delfland 2025 zeggen wij, als partners van de Hof van DelflandRaad aan elkaar toe, dat de projecten die wij in het gebied uitvoeren, bijdragen aan

het realiseren van onze collectieve ambitie en dat zij zullen voldoen aan de streefbeelden en de kwaliteitsambities die wij in deze Ruimtelijke visie beschrijven.

Als partners van de Hof van Delfland Raad blijven wij zelf bestuurlijk en ambtelijk verantwoordelijk voor het initiëren, ontwikkelen, uitwerken, uitvoeren en (mede-) financieren van onze 'eigen' projecten. Indien daarvoor samenwerking met andere overheidspartners en publieke en private partijen nodig is, zullen wij deze zoeken en organiseren, steeds passend bij wat nodig is voor het betreffende project.

Op deze manier maken wij met elkaar een investering- en uitvoeringsprogramma van op elkaar afgestemde programma's, projecten en acties, die wij als verantwoordelijke partijen zullen initiëren en uitvoeren. Bij het zoeken naar de verantwoordelijke partij(en) zullen wij steeds uitgaan van de bestaande bestuurlijke verantwoordelijkheidsverdeling in het gebied, Dat betekent dat, afhankelijk van de opgave in de projecten, een gemeente, een projectgebonden samenwerking van verschillende partners, een gewest/regio, de provincie, het hoogheemraadschap of het recreatieschap de verantwoordelijkheid voor de uitvoering draagt.

De financiering van de verschillende projecten zullen wij voor een groot deel uit bestaande financieringsstromen organiseren. Door echter steeds te laten zien hoe een 'project' bijdraagt en past binnen onze collectieve ambitie van de Hof van Delfland, ontwikkelen wij een gezamenlijke kracht om extra middelen te verwerven.

De Hof van Delfland Raad is voor ons daarmee een platform voor uitwisseling, coördinatie, afstemming en krachtenbundeling. Waar wij, ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, elkaar stimuleren en steunen bij het realiseren van onze gedeelde, collectieve ambitie. Een platform waar wij met elkaar de krachten bundelen om gezamenlijk op te trekken bij het verwerven van extra middelen. Een platform, dat met meer gezag en kracht kan pleiten voor de bij onze ambitie passende landschappelijke inpassing van nieuwe (infrastructurele) ontwikkelingen, dan ieder van ons ooit individueel zou kunnen

De Hof van Delfland Raad zal zich binnen de kaders van de Ruimtelijke Visie uitspreken over de wenselijkheid en noodzakelijkheid van bepaalde projecten, zal gevraagd en ongevraagd adviseren om projecten bij te stellen, te versnellen of te vertragen, maar heeft in deze geen 'formele' besluitvormende bevoegdheid. Wij beschouwen de samenwerking in de Hof van Delfland als een bestuurlijk-morele vorm van samenwerken, gebaseerd op bestuurlijk, inhoudelijk commitment waar wij met het gebied naar toe willen.

In de Hof van Delfland Raad geven wij zo vorm aan een niet-vrijblijvende samenwerking (samenbesturen), zonder deze juridisch te formaliseren. De Hof van Delfland Raad is geen extra bestuurslaag en voegt niets toe aan de al aanwezige bestuurlijke drukte in het gebied. Wij zien de Hof van Delfland Raad juist als de smeerolie om de samenwerking in deze bestuurlijke drukte te vergemakkelijken.

Wij realiseren ons terdege dat deze niet-vrijblijvende vorm van samenwerken geen geringe opgave is en een flinke inspanning van ons allen vergt. Echter, wij zullen slechts op deze wijze met elkaar invulling kunnen geven aan de ontwikkeling van een mooi, vitaal en samenhangend metropolitaan landschap.

De rollen waarvoor de Hof van DelfandRaad niet kiest

Een Hof van DelfandRaad als sturend orgaan (met een besluitvormende bevoegdheid)

In dit model krijgt de Hof van DelfandRaad, binnen de kaders van het vastgesteld streefbeeld en het vastgestelde uitvoeringsprogramma, een sturende, besluitvormende rol.

De Ruimtelijke Visie en het daaraan gekoppelde uitvoeringsprogramma wordt in dit model door de Hof van DelfandRaad vastgesteld en vervolgens aan de partners ter formele besluitvorming voorgelegd. Tot zover loopt dit model parallel met de hierboven beschreven vorm van “samenbesturen”.

Echter, in het model “Hof van DelfandRaad als sturend orgaan” geven de lokale partners met het vaststellen van de Ruimtelijke visie en het uitvoeringsprogramma, de Hof van DelfandRaad de gemandateerde bevoegdheid om binnen de kaders van dit programma de uitvoering te coördineren, te prioriteren en aan te sturen.

De Hof van DelfandRaad komt in dit model regelmatig bij elkaar en is binnen de kaders van het uitvoeringsprogramma een besluitvormend, sturend orgaan. De Raad heeft een ambtelijke ondersteuning in de vorm van een programmabureau. Raad en ambtelijke ondersteuning vormen als het ware het ‘programma-management’ van de Hof van Delfland, met bevoegdheden om projecten te starten, te versnellen, te vertragen, aan elkaar te knopen.

De ambtelijke ondersteuning (programmabureau) van de Hof van DelfandRaad maakt en bewaakt het uitvoeringsprogramma, heeft steeds een actueel overzicht van de lopende projecten en formuleert voorstellen voor nieuwe projecten. Het programmabureau legt besluiten voor aan de Hof van DelfandRaad en beheert en bewaakt vervolgens de uitvoering.

Het voordeel van dit model is de integrale bewaking van de uitvoering vanuit één punt. De gezamenlijke ambitie wordt omgezet in een niet-vrijblijvende vorm van samenwerking gebaseerd op een gemandateerde bevoegdheid. Nadeel van dit model is de kans op voortdurende competentieconflicten, het risico van bureaucratie en de toevoeging van weer een bestuurlijk orgaan aan de grote bestuurlijke drukte die er toch al heerst in het gebied.

Een Hof van DelfandRaad als bestuursorgaan met juridische basis

In dit model wordt de Hof van DelfandRaad een bestuursorgaan met een wettelijke basis (WGR, lex specialis o.i.d.). Dit orgaan wordt belast met de uitvoering van alle taken die voortvloeien uit de Ruimtelijke visie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma en krijgt de bijbehorende bevoegdheden.

In dit model wordt de Hof van DelfandRaad iets ‘nieuws’: een 21e eeuwse gebiedsautoriteit.

Gemeenten, gewest, regio en provincie en hoogheemraadschap dragen hun verantwoordelijkheid en bevoegdheid voor het ontwikkelen, beschermen en beheren van het gebied over aan de Hof van Delfland-gebiedsautoriteit. Deze krijgt een volwaardige, bij de taak en verantwoordelijkheid passende ambtelijke ondersteuning.

Deze optie vergt een langdurige bestuurlijk-juridische voorbereiding en zal niet los gezien kunnen worden van discussies over het bestuurlijk bestel in de Randstad als geheel.

1.7 Relatie met de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland 2025

De Ruimtelijke Visie maakt deel uit van de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland 2025, die uit twee delen zal bestaan:

1. De Ruimtelijke Visie met het streefbeeld voor 2025 en de bijbehorende sleutelopgaven.
2. Een meerjaren uitvoeringsprogramma met een uitwerking van de sleutelopgaven in projecten en maatregelen, inclusief de bijbehorende investeringen en procesafspraken.

Daarbij is aangegeven welke partijen voor welke projecten en maatregelen verantwoordelijkheid nemen, hoe wij als partners van de Hof van Delfland Raad de voortgang in de uitvoering met elkaar volgen en bewaken en hoe wij de financiering organiseren en garanderen

De procesafspraken kunnen ook betrekking hebben op thema's en vragen waarop nog geen antwoord mogelijk is. Voor deze thema's maken wij procesafspraken, voorzien van een planning en werkwijze om tot een oplossing te komen.

December 2010 wordt deel 1, de ruimtelijke visie, vastgesteld door de Hof van Delfland Raad. Deel 2, het uitvoeringsprogramma, is dan gereed en deze leggen wij vervolgens voor aan de eigen organisaties. Daarna wordt ook het uitvoeringsprogramma vastgesteld.

De Ontwikkelingsstrategie vormt het streefbeeld en kader voor alle acties, projecten en programma's die wij in de Hof van Delfland alleen of in samenwerking gaan uitvoeren. Om zo de door ons geformuleerde collectieve ambitie te realiseren.

1.8 Relatie met andere programma's

Ondanks goede samenwerking tussen partijen is er in de regionale groenopgave soms ook een gebrek aan samenhang. De bestuurlijke drukte is groot en er bestaat een grote overlap tussen de verschillende uitvoeringsprogramma's als Zuidvleugel Zichtbaar Groener, de Groenblauwe Slinger, Recreatie om de Stad, Groenfonds Stadsgewest Haaglanden, het Regionaal Groenblauw Structuurplan 2, etc. Daarbij is het niet altijd duidelijk hoe al deze programma's zich tot elkaar verhouden en waar welke beslissingen worden genomen.

Een belangrijke meerwaarde van de Hof van Delfland kan liggen in het aanbrengen van samenhang van de groenopgave op het schaalniveau van de metropoolregio Rotterdam-Den Haag en het terugdringen van de bestuurlijke drukte. Hiermee kan de efficiëntie en de effectiviteit van de ontwikkeling en het beheer van de groenopgave worden verhoogd.

Bovendien zien wij kansen voor een effectievere lobby richting Rijk en de Europese Unie voor financiering van de opgave. Dit is urgent gezien de huidige grote druk op de overheidsfinanciën in verband met de economische crisis en de te verwachten ambities in het investeringsprogramma.

1.9 Relatie met de Provinciale Structuurvisie Zuid-Holland

In de Provinciale Structuurvisie (PSV) is het concept van de 'Zuidvleugelgroenstructuur' geïntroduceerd. Het gaat hier om een samenhangend stelsel van landschappen, natuur- en recreatiegebieden binnen de stedelijke invloedssfeer, de grote eenheden stedelijk groen (zoals parken, sportcomplexen en begraafplaatsen) en groenblauwe verbindingen.

De provinciale landschappen vormen een belangrijk onderdeel van deze Zuidvleugelgroenstructuur. Zij zorgen voor balans tussen stad en land, structuur in het stedelijke veld en identiteit in de zuidelijke Randstad.

De Ruimtelijk Visie Hof van Delfland heeft betrekking op alle vier de genoemde onderdelen van de Zuidvleugelgroenstructuur. Midden Delfland is één van de provinciale landschappen.

De gebiedsopgaven die de provincie ziet komen, weliswaar soms in andere bewoordingen en met andere accenten, in de ruimtelijke visie Hof van Delfland terug.

Bij de uitvoering van de PSV en het (verder) vormgeven van de Zuidvleugel Groenstructuur wil de provincie, gebruikmakend van de gebiedsprocessen die in de verschillende Provinciale Landschappen lopen, voor de gehele Zuidvleugel Groenstructuur een overkoepeld programma opstellen. De provincie ziet in de werkwijze van de Hof van Delfland een inspirerend voorbeeld voor andere Provinciale Landschappen en wil graag de ervaringen meenemen in het overkoepelend programma.

Hof van Delfland is in de PSV opgenomen als Integraal Ruimtelijk Project (IRP) met een integrale gebiedsopgave van provinciaal belang en als hoofddoel 'in tien jaar het ontwikkelen van een gevarieerd landschap(spark) van internationale en recreatieve allure'.

2 De Hof van Delfland: essentie en urgentie

De Hof van Delfland komt voort uit een eeuwenlang samenspel tussen steden en het landschap, door water met elkaar verbonden. Haast ongemerkt vond de afgelopen eeuw in de Zuidvleugel een omkering tussen stad en land plaats: van 'steden en dorpen in het land' naar 'het land in de stad'. Een deel van de historische kernen is uitgegroeid tot steden van formaat.

Het hart van de Hof van Delfland is door het bufferzonebeleid uitzonderlijk gaaf gebleven. Hier vind je nog steeds een authentiek polderlandschap met droogmakerijen. Het resultaat van alle ontwikkelingen is een metropolitaan landschap dat bestaat uit een complexe menging van steden, een open landschap en glastuinbouwgebieden. Elk met een eigen identiteit en met een waterstructuur die, ook in de huidige tijd, alles met elkaar verbindt.

De betekenis van de Hof van Delfland voor de stad zit vooral in het recreatiepotentieel van het gebied. De recreatieve betekenis van het gebied is op dit moment beperkt. Dat komt doordat het gebied slecht bereikbaar is vanuit de stad, het onvoldoende voorzieningen kent en onvoldoende bekendheid geniet. Behalve het beter benutten van dit potentieel kan het gebied mogelijk een rol spelen in het vergroten van de duurzaamheid van de regio door functies als waterberging, klimaatregulering en productie van voedsel voor de stad.

2.1 Kenschets Hof van Delfland

De Hof van Delfland is de afgelopen 100 jaar sterk getransformeerd. Aan het begin van de 20e eeuw vond je hier nog een uitgestrekt en vrijwel continu landelijk gebied. In een zee van land dobberden stadjes, dorpen en buurtschappen. Het water vormde het verbindende element dat alles aan elkaar koppelde. Alle historische kernen lagen aan het water en waren via dat water met het ommeland verbonden. Het water verbond het land met de stedelijke markten. De relatie tussen stad en land kwam ook tot uiting in de landgoederen en buitenplaatsen, denk aan Hofwijck, Sion en bovenal Het Huys te Honselaarsdijk.

In de ontwikkeling van het landschap heeft iedere episode zijn eigen afdruk nagelaten. De verschillende landschapstypen laten zich daardoor lezen als een geschiedenisboek. Het veenweidegebied, met zijn kreekkruggen, middeleeuwse polderverkaveling, boezems, oude veendijken, molens, gemalen, eendenkooien en monumentale boerderijen vormt de kern. Ten oosten van de A13 gaat dit gebied over in de veel later ontgonnen en enkele meters lager gelegen droogmakerijen, ontstaan door afgegraven veen. Langs de Nieuwe Waterweg ligt nog een klein stuk zeekleilandschap. Naar het westen omvat de Hof van Delfland het kustlandschap met duinen en geestgronden (Westland).

In de twintigste eeuw heeft de ontwikkeling van de Hof van Delfland een grote vlucht genomen: De verstedelijking is enorm toegenomen. Rond de historische kernen zijn uitgestrekte woongebieden aangelegd. Ook nu nog worden op aanzienlijke schaal Vinex-wijken ontwikkeld. De Maas heeft zich van rivier ontwikkeld tot Nieuwe Waterweg, nu één van 's werelds grootste havengebieden, met petrochemische industrie, overslaghavens, distributiecentra. Vrijwel alles is hier oversized, technologisch en innovatief. Van de mammoettankers, die je vanaf de kade bijna kunt aanraken tot aan de Maeslantkering die van heinde en verre bezoekers trekt. Voor tal van bedrijven is de Nieuwe Waterweg de poort tot Europa.

Westland, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland hebben zich als Greenport Westland-Oostland ontwikkeld tot een samenhangend glastuinbouwcluster van wereldformaat. Hier worden groenten, bloemen en fruit voor een wereldmarkt geteeld en wordt kennis ontwikkeld en gedeeld.

Het resultaat van deze ontwikkelingen is een mozaïek van landschappen, met een complexe menging van steden, open landschap en glasgebieden en met een waterstructuur die, ook in de huidige tijd, alles met elkaar verbindt. Het water vormt het blauwe bloed van de Hof van Delfland. Ondanks de enorme ontwikkelingen van de afgelopen 100 jaar, hebben grote delen van de Hof van Delfland hun authenticiteit behouden. Dat geldt voor de historische kernen en voor het open landschap. De dominante aanwezigheid van de landbouw is in het open Kerngebied de drager van de authenticiteit van het landschap met de koe in de wei en de boer in het land.

2.2 De troeven van de Hof van Delfland

De geschetste ontwikkelingen hebben de metropoolregio Den Haag - Rotterdam een aantal sterke troeven opgeleverd, die deze regio een unieke, internationaal onderscheidende identiteit geven:

- ligging aan zee
- ligging aan de polder
- authentieke kernen en een authentiek landschap
- de dynamiek van de Maas / Nieuwe Waterweg
- innovatieve glastuinbouwclusters in het Westland, Pijnacker-Nootdorp en Lansingerland
- een internationaal vermaard cultureel aanbod
- sterk complementaire steden.

De Hof van Delfland is onderdeel van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam. Een metropool met een complexe verweving van steden, glas en land. De stad is overal en het landschap altijd nabij en omgekeerd; het landschap is overal en de stad is altijd binnen handbereik. Een unieke combinatie van zee, stad, land, haven en glas die nergens ter wereld zijn gelijke kent. Temidden van de hectiek in de moderne stad en de glastuinbouw biedt de Hof van Delfland aan de bewoners een kwalitatief hoogwaardig groenblauw gebied om te recreëren, om te genieten van de ruimte en de natuur, om tot rust te komen, om te ontmoeten en om verkoeling te zoeken bij hogere temperaturen.

2.3 Urgentie van de opgave

Wij hebben de ambitie een belangrijke impuls te geven aan de kwaliteit van het woon-, werk- en leefklimaat van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam. Wij hebben daarbij geen tijd meer te verliezen. Drie ontwikkelingen noodzaken ons tot actie:

- hernieuwde verstedelijkingsdruk op het open landschap
- de afnemende internationale concurrentiepositie van de metropoolregio
- de komst van infrastructuur die om een goede inpassing vraagt.

Dit alles binnen de context van de verandering van het klimaat.

2.3.1 BEHOUD OPEN LANDSCHAP

Wie het kaartbeeld 1950 vergelijkt met de kaart 2000 ziet in welk een tempo het land is 'verglaasd' en verstedelijkt. De open gebieden zijn deels verbrokken en staan onder sterke druk. De Reconstructiewet en het rijksbufferzonebeleid hebben ervoor gezorgd dat deze verstedelingsdruk grotendeels aan het Midden-Delflandgebied voorbij is gegaan. Hier is het open polderlandschap met zijn cultuurhistorische en ecologische waarde, nog grotendeels bewaard gebleven. Desondanks zijn er knelpunten: het verlies aan groene en open ruimte, verlies aan biodiversiteit en toename van gevaarlijke routes (zie ook par.2.3.5).

Ook in de toekomst zal de stedelijke druk niet afnemen. Willen wij als metropool vitaal en aantrekkelijk blijven dan zullen we ons moeten blijven ontwikkelen. Daar hoort stedelijke groei bij, maar ook een open landschap. De bevolkingskrimp gaat voorlopig ook aan ons voorbij. De gemiddelde omvang van de huishoudens neemt nog verder af, waardoor de vraag naar nieuwe woningen hoog blijft. De ruimtebehoefte per huishouden zal nog toenemen. De ruimte voor stedelijke groei is tot nu toe vooral gevonden in stadsuitleg in het landelijk gebied. Dit is echter geen optie meer als we het steeds schaarser geworden open landschap willen behouden. Dat dwingt ons efficiënter met de ruimte om te gaan. Als steden staan we voor de opgave de groei binnen onze eigen grenzen op te vangen. Door in de centrumgebieden in hogere dichtheden te bouwen en verouderde woonwijken, bedrijventerreinen en spoorzones te herstructureren. Dat zijn complexe en kapitaalsintensieve opgaven. Zo complex en kapitaalsintensief dat het haast niet anders kan dan dat er af en toe toch weer met hongerige ogen naar het land zal worden gekeken. Behoud van de openheid is geen vanzelfsprekendheid, zeker niet nu de rentabiliteit van de dragende functie achter die openheid, de landbouw, onder druk staat. Deze situatie leidt tot spanningen.

Stad en land staan voor de opgave zich te wapenen tegen deze druk. Het open land zal haar status van 'no-built-area' telkens opnieuw moeten waarmaken. Dat kan bijvoorbeeld door de ontwikkeling van activiteiten die worden gewaardeerd door de stedeling, door intensieve samenwerking en door een effectieve inzet van alle instrumenten waarover we nu al beschikken. Maar we zullen ook op zoek moeten naar nieuwe manieren en innovatieve instrumenten die nu nog onbekend zijn of waarop nu nog een politiek taboe rust, om de openheid van het landschap ook in de toekomst te garanderen.

In ieder geval vraagt behoud van de openheid nu al dwingend om een effectieve samenwerking tussen de steden onderling en tussen stad, land en glas. Hieraan toegevoegd zien wij ook de revitalisering van stedelijk groen ter vermindering van de druk op het landelijk gebied (zie ook par. 2.3.4) en de versterking van de landbouw als hoofdbeheerder van het landelijk gebied als urgente opgaven.

2.3.2. VERSTERKTE INTERNATIONALE CONCURRENTIEPOSITIE

De Hof van Delfland maakt prominent deel uit van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam dat de concurrentie aangaat met andere stedelijke regio's in West-Europa. De afgelopen jaren neemt de concurrentiekracht van het gebied echter af. De metropoolregio Den Haag – Rotterdam daalt op de ladder van internationaal aantrekkelijke vestigingsgebieden.

De individuele steden binnen de metropool zijn relatief beperkt van omvang. Rotterdam is met 600.000 inwoners de grootste stad. Den Haag met 460.000 inwoners is een goede tweede. In totaal kent de metropoolregio Den Haag - Rotterdam 1,8 miljoen inwoners.

De kwaliteit van de groenblauwe openbare ruimte voldoet momenteel niet aan de internationale standaard. De groenblauwe ruimte in ons gebied beschikt niet over de kwaliteit die we van de groenstructuren (van stadspark tot regionaal groengebied) van Parijs, Londen, Barcelona, Berlijn en het Ruhrgebied kennen. Ze hebben niet de attractiviteit die je van een metropool mag verwachten.

Als afzonderlijke overheden zijn we geen van allen in staat om zelfstandig een internationaal aantrekkelijk vestigingsklimaat te creëren. Een hoogwaardig vestigingsklimaat is een samenwerkingsproduct dat we alleen met elkaar kunnen produceren. Om dat te bereiken moeten we niet alleen het Kerngebied open houden, maar ook de bereikbaarheid en toegankelijkheid van dat kerngebied vergroten, het Kerngebied met de omliggende landschappen verbinden, de stad en het land naar elkaar toekeren en met elkaar vervlechten en de kwaliteit van het stedelijk én recreatief groen aanpassen aan de moderne eisen.

2.3.3 BETER BEREIKBAARHEID EN TOEGANKELIJKHEID OPEN KERNGEBIED

De verbindingen tussen het Kerngebied van de Hof van Delfland en de omliggende landschappen zoals de kust, het Groene Hart en Duin Horst Weide, zijn in de naoorlogse periode door de verregaande verstedelijking dichtgeslibd. De steden, havens, glastuinbouwclusters en infrastructuur zijn sterk gegroeid, waarbij de herkenbaarheid van historische (water) structuren is verminderd. Stad en land en glas en land zijn met de ruggen naar elkaar toe komen te staan. Het land is nog maar beperkt fysiek en mentaal bereikbaar en toegankelijk, waardoor zij haar positie in de 'mental map' van de inwoners van stedelijk gebied aan het verliezen is. Willen wij het gehele gebied een hogere kwaliteit geven, dan is het leggen van verbindingen daarbij in alle opzichten een centrale opgave.

2.3.4 BIJ DE HUIDIGE LEEFSTIJLEN PASSENDE RECREATIEMOGELIJKHEDEN

Ons recreatiegedrag verandert, wordt actiever en individueler bepaald. De belangstelling voor actieve vormen van recreatie, gericht op beleving van natuur, landschap en stedenschoon neemt toe. Binnen de Hof van Delfland wonen steeds meer mensen die vanuit een andere culturele of sociale achtergrond andere recreatiewensen hebben. Zij zoeken de parken op voor ontmoeting, picknick / barbecue, sport en spel, niet zelden in familieverband. Ook bij jongeren is een verschuiving van interesses waarneembaar. Je ziet ze steeds meer in de stadsparken. Moderne stadsparken ontpoppen zich overal in de wereld tot hotspots van het stedelijk leven, tot plekken waar veel jongeren naar toe trekken, tot plekken waar intensief en zeer divers gebruik van wordt gemaakt. De Hof van Delfland is rijk aan stadsparken en recreatiegebieden, vaak met een forse omvang. De recreatiegebieden zijn in de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw ontworpen om de recreatiedruk dicht bij de stad op te vangen en om de steden ruimtelijk in te passen. Sindsdien is de inrichting van een deel van de recreatiegebieden nauwelijks aangepast, terwijl het recreatiegedrag wel essentieel is veranderd. De lig- en bloemweiden hebben hun aantrekkingskracht verloren. De stadsparken en recreatiegebieden sluiten onvoldoende aan op de huidige wensen, voegen onvoldoende gebruiksmogelijkheden toe, winnen het voorsnog niet van de virtuele werelden die de computer biedt. Willen wij het gehele gebied een hogere kwaliteit geven, dan is het verbeteren van het stedelijk groen in de steden, het recreatief groen aan de randen en het landelijk groen in de kern onlosmakelijk met elkaar verbonden.

2.3.5 INPASSING (NIEUWE) INFRASTRUCTUUR

De Hof van Delfland wordt veelvuldig doorsneden met snelwegen (A4, A12, A13, A20), spoorwegen (Den Haag-Gouda, Hofpleinlijn, RandstadRail), waterwegen (Schie) en het hoogspanningsnet

(380KV). Deze verbindingen vormen barrières voor lange, doorgaande verbindingen. Hierdoor valt de Hof van Delfland uiteen in een aantal strikt van elkaar gescheiden gebieden. Zo is bijvoorbeeld het gebied van Midden-Delfland vanuit de Ackerdijksche Plassen en Oude Leede nauwelijks bereikbaar, zijn de recreatiegebieden oostelijk van Delft vanuit de stad slechts door donkere onderdoorgangen toegankelijk, is de ecologische noord-zuid en oost-west verbinding nog op veel plaatsen niet compleet.

Om de metropool bereikbaarheid te behouden, is nieuwe infrastructuur gepland zoals de verlengde A4, aanleg van de A13/16, een nieuwe westelijke oeververbinding, viersporigheid van het spoor tussen Rotterdam en Den Haag. De processen die hieromheen spelen vragen om een gedeeld perspectief op het behoud van het open landschap en een daarbij passende inpassing van de infrastructuur vanuit het concept Hof van Delfland. Dat gedeelde perspectief zal met een krachtige lobby naar voren moeten worden gebracht.

De geschiedenis van de afgelopen decennia leert ons, dat ieder op zich onvoldoende kracht kan mobiliseren om de op zich wenselijk geachte infrastructuur zo in te passen dat de kwaliteit van het gebied als geheel verhoogd wordt. Willen wij het gebied bereikbaar houden en tegelijkertijd de kwaliteit verhogen, dan is het dusdanig inpassen van de geplande nieuwe infrastructuur dat het gebied er als geheel beter van wordt, een van onze grootste, gezamenlijke opgaven.

2.3.6 KLIMAATVERANDERINGEN

Ons klimaat verandert. De gemiddelde temperatuur stijgt en de neerslagverdeling zal meer gaan fluctueren. In het voor- en najaar zal in de toekomst gedurende hevige buien extreem veel neerslag vallen. Hierdoor neemt de piekbelasting toe en stijgt de kans op wateroverlast. De zomers daarentegen worden gemiddeld droger en warmer waardoor verdroging en hittestress in de steden dreigen. Nu al blijkt het in de zomer in de stad aanzienlijk warmer dan op het land. Binnen Rotterdam worden nu al temperatuurverschillen van 8°C gemeten.

De Hof van Delfland is onvoldoende ingericht om de negatieve effecten van de klimaatverandering tegen te gaan. In de sterk 'verharde' steden en de glasgebieden is er toenemende behoefte aan extra ruimte voor waterberging.

In het open 'Kerngebied' lijkt het boezemsysteem voorlopig toereikend voor het aan- en afvoeren van extra regenwater. De berging van extra regenwater zal gebeuren in de omgeving van de locaties waar het valt.

In de steden heeft de opwarming negatieve effecten op het welbevinden, de gezondheid en de arbeidsproductiviteit. Door de beperkte bereikbaarheid profiteert de stad nog onvoldoende van de koelte die het aanliggende land kan verschaffen.

In het land leidt de verdroging tot een versnelde bodemdaling en een toenemende gevoeligheid voor verzilting. Dit heeft zijn weerslag op de samenstelling van de vegetatie en op de productiemogelijkheden van het land.

De opwarming leidt ook tot veranderingen in flora en faunasamenstelling. De klimaatzones schuiven geleidelijk in noordelijke richting op. Willen flora en fauna mee kunnen bewegen dan zijn goede verbindingen een voorwaarde.

De opwarming zal ook veranderingen in recreatiepatronen tot gevolg hebben. Mensen zullen meer naar buiten willen om te fietsen en te wandelen en om verkoeling te vinden in parken en groengebieden, op het water.

Greenport Westland-Oostland en Mainport Rotterdam zijn samen goed voor 30% van de nationale CO₂. Ook de oxidatie van het veen leidt tot de productie van CO₂-uitstoot. Daar staat tegenover dat de glastuinbouw ook een belangrijke rol vervult in de het terugbrengen van de CO₂ uitstoot.

Naast CO2 worden er in het glastuinbouwcluster stappen gezet in de energietransitie. Lokale initiatieven om over te schakelen op duurzame energiebronnen, zoals warmtekoude opslag en geothermie, worden aan elkaar gekoppeld tot energienetwerken.

In de toekomst zullen duurzaamheid en klimaatadaptatie in toenemende mate een vestigingsfactor blijken. De Hof van Delfland kan zich onderscheiden als een stedelijke regio waarin duurzaamheid en klimaatadaptatie centraal staan. Waar de verweving van stad, glas en land wordt aangewend om klimaat- en duurzaamheidallianties te vormen.

BEPERKING VEILIGHEIDSRISICO'S

Ten tijde van piekbuien worden de boezemwateren extra belast. Het water kan dan tot aan de kruin komen te staan. Dat zet de slappe veenkaden, die in perioden van droogte gevoelig zijn voor zetting, zo onder druk dat de stabiliteit in het geding komt. Daarmee nemen de veiligheidsrisico's toe.

Ook is er in deze regio is toenemende mate sprake van extreme vernatting. Extreme neerslagreeksen kunnen vaker worden verwacht. Hierop moet worden ingespeeld door ruimte te bieden aan waterberging in dit dichtbebouwd gebied. Waar mogelijk wordt gezocht naar een combinatie van groen en blauw. Het oplossen van de kwantitatieve wateropgave kan gecombineerd worden met KRW-doelstellingen en recreatiemogelijkheden. Zo kunnen groenblauwe combinaties synergievoordelen opleveren.

2.4 Ons antwoord: Heel de Hof

De opgaven waar de gehele metropoolregio Den Haag – Rotterdam voor staat, kunnen alleen tot een gedeelde oplossing worden gebracht wanneer stad, glas en land als één samenhangend geheel worden gezien, als we ze aanpakken op het niveau van Heel de Hof.

De uitdagingen van de komende decennia kunnen we aan door een vernieuwde relatie aan te gaan tussen stad, land en glas. We onderkennen dat we sterker naar voren zullen komen als we de kleuren van het mozaïek, die we met elkaar vormen, meer glans geven. Sterke steden naast een sterk land, een innovatieve glastuinbouw naast de dynamiek van de haven. En dat zodanig met elkaar verbonden dat er een nieuwe samenhang ontstaat.

Alleen op het schaalniveau van Heel de Hof kunnen we de meerwaarde van de enorme diversiteit en contrasten in het gebied verzilveren, kunnen we de noodzakelijke ecologische en recreatieve verbindingen tussen kust – glas – polder en stad realiseren en kunnen we de klimaatopgaven aan.

Als we vanuit dit schaalniveau kijken naar de groenblauwe structuren in de Hof van Delfland, ofwel naar het recreatieve, agrarische en ecologische groen, kunnen we komen tot specialisaties, kunnen we functies concentreren, het open Kerngebied beschermen en zelfs vergroten.

'Heel de Hof' staat voor de benadering van stad, glas en land als economische, culturele en ruimtelijke eenheid. 'Heel de Hof' staat voor het geografisch geheel van Hoek van Holland tot aan de bron van de Rotte, van de Pier van Scheveningen tot aan Nesselande. 'Heel de Hof' staat voor een holistische benadering, voor de borging van kwaliteit.

3 Streefbeeld: Heel de Hof 2025

Het streefbeeld Heel de Hof 2025 beschrijft wat we willen bereiken met de Hof van Delfland in 2025, gegeven de kernidentiteit en kenmerkende kwaliteiten van de metropoolregio Den Haag - Rotterdam. Met dit streefbeeld geven we invulling aan onze collectieve ambitie en aan de uitdagingen waarvoor we staan.

In het streefbeeld Heel de Hof 2025 bouwen we voort op de historische kwaliteit van het gebied: geschakeerd, open en authentiek. Wij willen dat de Hof van Delfland in 2025 een levend (= een productief en zich ontwikkelend) metropolitaan landschap is, dat is verweven met de omliggende dynamische steden. Het Kerngebied van de Hof van Delfland is een productiegebied dat van directe betekenis is voor de omliggende stad en de stedeling. Een gebied waar agrarisch ondernemers ook in 2025 zorgen voor het landschap. Het is daardoor een vitaal gebied, dat zich voortdurend blijft ontwikkelen. In het streefbeeld Heel de Hof 2025 hebben we de ambities uit het Landschapontwikkelingsperspectief Midden-Delfland 2025 geïntegreerd.

Ons streven de Hof van Delfland door te ontwikkelen als levend metropolitaan landschap betekent dat de Hof van Delfland in 2025 noch een park noch tuin zal zijn. Wel zullen in het metropolitane landschap tuinen en parken zijn opgenomen met een metropolitane kwaliteit.

3.1 Stad, land en glas als complementaire delen

De steden, het glas en het land in de metropoolregio Den Haag - Rotterdam onderscheiden zich in 2025 nog meer dan nu met sterke complementaire profielen. De wat chique, internationaal georiënteerde Hofstad naast de stoere Waterstad Rotterdam, de Historische Kennisstad Delft naast de Leisurestad Zoetermeer, de Glazen Steden van Greenport Westland-Oostland naast het Citta Slow van Midden-Delfland, de Strandstad Hoek van Holland naast familiebadplaats Kijkduin. De eigenheid van de steden, het landschap en de glastuinbouw, de contrasten en de samenhang zijn alleen maar groter geworden. Dit heeft de identiteit van de metropoolregio met de Hof van Delfland als groenblauwe kernkwaliteit versterkt.

3.2 Stad, land en glas economisch verbonden

In 2025 zijn de steden en het gedifferentieerde landschap van de Hof van Delfland sociaaleconomisch met elkaar verbonden. De stedeling herkent het landschap als deel van zijn dagelijkse woon-, werk- en leefomgeving. De boer herkent de stad als een markt voor zijn hoogwaardige producten en diensten.

In het open Kerngebied produceren de boeren meer dan thans voor de lokale markt. Daarnaast bieden zij de stedeling hun diensten aan, variërend van natuur- en landschapsbeheer, educatieve programma's tot stad-land arrangementen, van overnachten bij de boer-inn tot vergaderen bij de boer.

De glasgebieden van Greenport Westland-Oostland produceren voor de wereldmarkt en leggen zich toe op kennisontwikkeling, innovatie en kennisdeling. Zij etaleren zich trots en zelfbewust naar hun omgeving.

Verspreid over de Hof van Delfland ontwikkelen zich de streekrestaurants, waar hoofdzakelijk met producten die afkomstig zijn uit de Hof wordt gewerkt, en de streeksupers. Wat 's ochtends nog op het land of onder het glas stond of in de zee of poldervaart zwom, ligt dezelfde avond op het bord. Het land als Hofleverancier van de omliggende steden.

3.3 Stad, land en glas sociaal-cultureel verbonden

In 2025 voelen de stedelingen en de mensen van het land zich met elkaar en met elkaars domeinen verbonden. De steden zijn opnieuw trots op de streekproducten van het land en profiteren daarvan, evenals van de aantrekkelijke recreatiemogelijkheden die het land hen biedt. Scholen hebben het land opnieuw ontdekt. De natuur en het landschap in het Kerngebied hebben zij in hun lesprogramma's opgenomen. Voor het land bieden de steden een aantrekkelijke markt en hoogwaardige voorzieningen.

De steden zijn brandpunten van cultuur, van Mauritshuis tot Danstheater, van Gemeentemuseum tot Nederlands Architectuurinstituut. Het open Kerngebied biedt ruimte aan manifestaties als 'Art below sealevel' en aan het 'Museum van het Polderlicht'. Hier wordt een directe relatie gelegd tussen het authentieke polderlandschap, dat door de eeuwen heen kunstenaars heeft geïnspireerd, en het huidige landschap. De 'Stier van Potter' wordt gespiegeld in de realiteit van de polder. Zijn nazaten begrazen de weiden in het open Kerngebied. Culturele instellingen in stad en land spelen met hun programma in op deze verbondenheid en eenheid.

3.4 Stad, land en glas ruimtelijk en ecologisch verbonden

In 2025 dringen vanuit het land de groenblauwe lopers diep in het stedelijk weefsel, tot in het centrum van de stad. Omgekeerd zijn de stadsparken langs deze in- en uitlopers met het hart van het landschap verbonden. De randen van de steden keren zich naar het land. Stad en land staan weer 'face to face' in de overgangszones tussen land en stad.

Gezamenlijk vormen deze structuren het levend metropolaan landschap, dat is opgebouwd uit:

- het Midden-Delflandgebied, Ruyven, de Ackerdijkse plassen en Oude Leede
- de cultuurhistorische linten die als groenblauwe lopers het hart van het Kerngebied verbinden met het hart van de steden en de daarin gelegen stadsparken
- de overgangszones tussen het land en de steden, waar een recreatief landschap is, passend bij de identiteit van het gebied.

Deze structuren dragen bij aan een netwerk ter behoud van biodiversiteit en versterken de intrinsieke ecologische en landschappelijke waarden van het Kerngebied, de groenblauwe lopers en de overgangszones.

Op een hoger schaalniveau is de ruimtelijke samenhang versterkt door nieuwe en versterkte koppelingen tussen:

- de kust en de polder
- Den Haag, het Westland en de Nieuwe Waterweg
- de Nieuwe Waterweg, het Kerngebied en het Groene Hart
- de Voorhout en Vijverberg, het Haagse Bos en de Horsten

- de bosgebieden van Delft en Pijnacker-Nootdorp met de bos- en recreatiegebieden van de Nieuwe Driemanspolder, Westerpark en Buytenpark; samen vormen deze 'Buytenhout'
- de open polders van Midden-Delfland en de open polders rond de molengang van Wilsveen
- de Nieuwe Waterweg en de Rottemeren
- Midden-Delfland, de Ackerdijkse Plassen en Oude Leede.

Stad, land en glas zijn in 2025 via een netwerk van fiets- en wandelpaden met elkaar verknoopt. De barrières op de overgangen van stad en land en glas en land zijn weggenomen. De enge tunneltjes van weleer zijn niet meer. Vanuit de stad en het glastuinbouwgebied bereiken fietser, wandelaar en kanovaarder op een veilige en attractieve manier het buitengebied en vinden op hun weg aantrekkelijke pleisterplaatsen.

Vanuit het hart van de steden brengt een hoogwaardig openbaar vervoer de stedeling snel en comfortabel naar de randen van het Kerngebied. En de fiets gaat gratis mee.

Via Toeristische Overstap Plaatsen (TOP's), transferia, regionale en lokale poorten komen bezoekers bij interessante en aantrekkelijk ingerichte plaatsen en recreatiegebieden in het metropolitane landschap. Waterbussen, watertaxi's en fluisterboten vervoeren de stedeling naar strand en land.

3.5 Moderne stads- en landschapsparken

De parken in de stad bieden in 2025 ruimte aan een sterk metropolitaan gebruik. De stadsparken (die voor een groot deel oorspronkelijk waren aangelegd als recreatiegebieden aan de rand van de stad) hebben zich ontwikkeld tot moderne ontmoetingsplekken met een stedelijke kwaliteit. De stadsparken en het land geven de stedeling verkoeling en afleiding.

De overgangszones tussen stad en land kennen een programma dat is toegesneden op de recreatiewensen behorend bij de huidige leefstijlen en dat is afgestemd op het omliggende landschap. In het gebied vind je jachthavens, restaurants, beeldende kunst, outdoor sportmogelijkheden en plaatsen om te joggen, zonnen, fietsen, zwemmen, wandelen, kanoën, picknicken, paardrijden en om de natuur te ontdekken. Het is een gebied bij uitstek voor actieve recreatie en natuurbeleving. De overgangszones tussen stad en land slaan via (historische) groenblauwe lopers bruggen tussen de stadsparken en het Kerngebied. In de overgangszones vind je avontuurlijke speelbossen en geven heemparken een beeld van de verscheidenheid aan natuur en landschappen binnen de Hof. Hier huur je een kano of fiets om het land of de stad in te gaan.

3.6 Bekendheid door kwaliteit en eenheid in identiteit en beheer

Hof van Delfland heeft met haar grote verscheidenheid aan kwaliteiten een ijzersterke positie verworven in alle 'hearts' en 'minds' van de bewoners in de metropoolregio. Recreatieve ondernemers hebben talloze initiatieven ontwikkeld die attracties in stad, glas en land combineren. Eenheid in beheer en een sterke huisstijlvoering maken dat iedere bezoeker in de verscheidenheid van de Hof van Delfland ook eenheid herkent. Hof van Delfland is ook in de volksmond de aanduiding voor het gevarieerde landschap dat zoveel te bieden heeft. Het is een bestemming. In het stedelijk gebied worden de kwaliteiten en mogelijke bestemmingen in de Hof van Delfland onder andere aangeprezen op de leestafel van de hippe cafés en bij de rondleiding in de Delftse

porseleinfabrieken. De dorp-polderwandeling, de expositie langs de Nieuwe Waterweg en het vrijwilligerswerk in Buytenhout, het is te vinden op de internetportaal Hof van Delfland.

4 Streefbeeld 2025 - Gebiedsgerichte uitwerking

Het streefbeeld Heel de Hof 2025 is uitgewerkt voor verschillende delen van het gebied. Daarbij zijn ontwikkelingsmogelijkheden geïnventariseerd, die invulling geven aan het streefbeeld en passen bij de karakteristieken en kwaliteiten van het gebied. Bij de uitwerking zijn bestaande plannen tegen het licht gehouden. Bij de indeling is zoveel mogelijk gekeken naar de samenhang van de afzonderlijke groenstructuren, zonder afbreuk te willen doen aan de focus op Hof van Delfland als één gebied. De uitgewerkte delen van het gebied zijn:

- Het Kerngebied
- Westlandse Zoom
- Zwethzone en Vlietzone
- Buytenhout en Groenzoom
- Regiopark Rottmeren en Noordas
- Langs de waterweg
- Westland en kust
- Stadsgebieden

[PM oude teksten opnieuw verdeeld over de nieuwe indeling - nog goed checken]

4.1 Het Kerngebied

Het Midden-Delflandgebied, de Ackerdijksche Plassen en Oude Leede vormen het Kerngebied van de Hof van Delfland. In 2025 is de ruimtelijke eenheid van deze gebieden hersteld door een verbetering van de fysieke en ecologische verbindingen ten oosten van de A13. De verlengde A4 is zorgvuldige ingepast met de aanleg van een ecopassage die samen met de Zweth en Slinksloot als aquaduct over de A4 komt te liggen. Agrariërs houden met een daarop aangepaste bedrijfsvoering het leefgebied van de weidevogels in stand.

In het Kerngebied beleef je de openheid en de waterrijkdom van het Hollands polderland. Het gebied heeft in 2025 een forse kwaliteitsimpuls ondergaan. Het oogt niet alleen verzorgd, het is ook veel levendiger. Het opruimen van het verspreid liggend glas en de transformatie van de overgangszones tussen stad en land hebben het gebied zichtbaar goed gedaan. Op het water varen sloepjes en fluisterboten. Zij kunnen aanleggen bij interessante plekken als de Mosterdmolen, streekrestaurant Lickebaert, de streeksuper en Galerie 'De Hoge Hemel'. Grotere boten kunnen zelfs via de herstelde sluizen de Nieuwe Waterweg op¹ waardoor zij echt 'een rondje Midden-Delfland' kunnen varen. In de Poldervaart vormt de bruine vloot een trekker.

Het agrarische Kerngebied van Midden-Delfland is ten oosten van de A13 significant vergroot met Ruyven, de Ackerdijkse Plassen en Oude Leede. De landbouw is economisch vitaal en kent diverse nevenfuncties, zoals natuurbeheer, logeren bij de boer, educatie en de productie van streekproducten. Dit om het authentieke landschap te kunnen behouden en te versterken. De koe

¹ Mits de waterkwaliteit niet ongunstig wordt beïnvloed door ongewenste zout-indringing

staat in het landschap en de weidevogelpopulatie is groeiende. Verspreid liggend glas is opgeruimd.

Het Abtswoudse Bos, het Ackerdijkse Bos en Ruyven zijn als één geheel ontwikkeld tot een aantrekkelijk recreatiegebied voor Delft. Heldere zichtlijnen en (water)verbindingen lopen vanuit Delft centrum door het stedelijk weefsel en de recreatiegebieden aan de rand naar het Kerngebied. Zij maken duidelijk hoe bewoners naar het vitale Kerngebied kunnen komen en brengen de natuur de stad in. Oost-west barrières tussen Midden-Delfland, de Ackerdijksche Plassen en Oude Leede, zoals het spoor en de A13, zijn bij de herprofilering ervan verdwenen. Hierdoor is één recreatiegebied van formaat ontstaan.

Een robuuste ecologische verbinding loopt tussen de Ackerdijksche Plassen, via de Groenblauwe Slinger naar het Groene Hart. Deze verbinding vindt een vervolg naar de Vlietlanden in Midden-Delfland in de vorm van een aquatische verbinding langs de Zweth met natuurvriendelijke oevers.

Bij de verdere ontwikkeling van de Technische Universiteit Delft en een duurzaam bedrijfsterein/kenniscentrum aan de rand van Delft is een Poort gecreëerd. Het is een herkenbare toegang naar het aangrenzende recreatiegebied, dat dagelijks intensief wordt gebruikt. Het gebied is via een belangrijke recreatieve en ecologische schakel met de Buytenhout verbonden, zodat een rondje om Delft gemaakt kan worden.

Door de herontwikkeling van industrieterrein de Schieoevers noord en zuid kun je weer langs een aantrekkelijke, doorgaande route vanaf het centrum van Delft (de Kolk) via de Porceleyne Fles langs de TU-Delft over de Rotterdamseweg naar het World Art Centre wandelen of fietsen om vervolgens verder te trekken langs de Schie door het open landschap naar het kennis- en cultuurcentrum, Rotterdam Hoboken.

De Broekpolder is ontwikkeld tot een droog natuur- en recreatiegebied. Hier klimmen en klauteren kinderen in het speelbos, kun je struinen door droge natuur, verbrand je calorieën op het mountainbikeparcours. Vanaf dit hoger gelegen recreatiegebied heb je een prachtig uitzicht op het Oudhollandse veenweidelandschap van de Hof van Delfland met zijn prachtige waterstructuren.

Het open land van het Kerngebied wordt drukker gebruikt door fietsers en wandelaars. Dit komt door een betere bewegwijzering en doordat de toegangen vanuit de stad zijn verbeterd en opgeknapt. Maar ook doordat barrières zijn geslecht waardoor fietsers en wandelaars meer mogelijkheden hebben het gebied van oost naar west te doorkruisen. De wandeling Maassluis-Zoetermeer is één van de meest populaire NS-dagtochten. Het openbaar vervoer heeft in ieder geval bijgedragen aan de ontdekking van het gebied. Tram en bus brengen de stedeling naar de randen van het Kerngebied.

De Gaagweg heeft zich ontwikkeld tot recreatieve ruggengraat van het Midden-Delflandgebied. Sinds de herprofilering van de weg is het met de Gaagweg snel bergopwaarts gegaan. Het sluijverkeer heeft plaats gemaakt voor fietsers die hier de kaasboerderij bezoeken, de pas geboren kalfjes bekijken of naar een verjaarspartijtje gaan. Buiten het weekeinde is het rustiger, maar ook dan profiteren de agrariërs van de nabijheid van de stad. Dan zijn er congressen, waarbij gebruik wordt gemaakt van het 'boerenbrood en bedarrangement'.

Het Museum van het Polderlicht heeft zich gevestigd en is het icoon van het Kerngebied. Hier genieten bezoekers van heinde en verre van klassieke topstukken als de Stier van Potter, maar ook van meer recente Hollandse meesters als Roelofs en Gerrit Benner.

Hoe het polderlicht blijft inspireren, blijkt ook uit de vele deelnemers aan de schilderworkshops, uit de galeries aan het Zuideinde, de landelijke tegenhanger van het Haagse Noordeinde. Vanaf de Veranda aan de Nieuwe Waterweg herken je de oorspronkelijke relatie tussen het open polderland en de rivier. Hier kun je de grote mammoettankers bijna aanraken, zie je uit over de hightech havenindustrie en weet je de rust en ruimte van de polder achter je rug.

In het open Kerngebied ervaar je, dankzij zorgvuldig gecomponeerde doorzichten op de skyline de aanliggende steden, de nabijheid van de stad. Hoogstedelijke silhouetten wisselen elkaar af met groene randen die de stad aan het zicht onttrekken.

PLANOLOGISCHE BESCHERMING VAN HET KERNGEBIED

De planologische bescherming van het Kerngebied (Midden-Delfland, Ruyven, Oude Leede en Ackerdijsche Plassen) wordt binnen de AMvB Ruimte vastgelegd in de 'nieuwe' rijksbufferzone Midden-Delfland. De Provinciale Structuurvisie bevestigt dit met de aanwijzing van het Kerngebied als Provinciaal Landschap. De Provinciale Verordening Ruimte geeft aan welke ontwikkelingen mogelijk zijn in het Kerngebied en beschermt daarmee het landschap tegen verdere verstedelijking. Initiatieven die de ontwikkeling van het levend landschap ondersteunen, blijven onder voorwaarden mogelijk.

De partners van de Hof van Delfland Raad zetten alle (planologisch juridische) instrumenten waarover zij beschikken in om het Kerngebied effectief te beschermen tegen verdere verstedelijking.

4.2 Westlandse Zoom

Langs de Westlandse zoom is de verbinding tussen kust en polder hersteld. Deze zone verschaft de inwoners van het kustgebied een snelle en attractieve verbinding met de polder in het Kerngebied. Omgekeerd maakt deze route met verblijfskwaliteit dat de inwoners van het land de nabijheid van de kust kunnen ervaren. Zij wonen weliswaar niet aan zee, maar ervaren wel de nabijheid van de zee.

De Lozerlaan vormt een verbinding met de grote groenstructuren van Den Haag. Met het Groene Assenkruis van Den Haag Zuidwest (dat op haar beurt is verbonden met het Zuiderpark) en met het waterrijke Erasmusveld op de overgang naar het Wateringse Veld.

Op de koppen van de Westlandse zoom liggen recreatieve knooppunten die verbonden zijn aan de thema's Kust en Polder. Bij Kijkduin tref je een familiebadplaats in de duinen, met een sterk accent op 'health' en 'wellness'.

Op de overgang naar de polder vind je in de Woudse Poort het 'food-court'. Hier worden producten van de tuinbouw, de veeteelt, de zee en de polderwateren aangeboden, van paprika tot polderentrecote, van nagelkaas tot snoekbaars. Verder dient de Woudse Poort als belangrijke recreatieve schakel tussen Den Haag – Midden-Delfland – Rijswijk – Vlietzone – Delft – Westland.

4.3 De Zwethzone en Vlietzone

Ook de Zweth is zo'n blauwe ader die de stad met het Westland verbindt. Het brede water van de Zweth biedt niet alleen ruimte aan extra waterberging, maar ook aan een sterke natuurontwikkeling. De brede moerasoeveren zuiveren het water en voegen kleur toe aan de beleving vanaf het water. De natuurontwikkeling langs de Zweth zorgt voor een spannend contrast met het hightech glasgebied van het Westland.

De Vlietzone vormt samen met de Rijswijkse groengebieden (Stadsparkzone en Landgoederenzone) een grote groenstructuur evenwijdig aan de kust. Deze koppelt de open polders van Midden-Delfland met het Groene Hart en met Buytenhout, tussen Delft en Zoetermeer. Met succes is ingezet op het herstel van de landgoederen. Hiermee heeft de authenticiteit en de kwaliteit van deze groenzone aan kracht gewonnen. Aan de noordzijde van Delft wordt een verbinding met de Vlietzone en de Stadsparkzone van Rijswijk gemaakt.

4.4 Buytenhout en Groenzoom

In de directe omgeving van de steden heeft een aantal grote groengebieden een ware metamorfose ondergaan. De herinrichting van de recreatiegebieden, gebruikmakend van het 'kapitaal' aan groen heeft een nieuwe identiteit aan deze gebieden gegeven. Verschillende regionale entrees aan de randen van de recreatieparken hebben de toegankelijkheid ervan versterkt, zoals bij

- de Laakweg bij de Balij
- de Delftse Hout; afslag A13
- Brassershout (Ypenburg) voor het Bieslandse Bos (onderdeel van Buytenhout)
- de Klapwijkse Knoop, halte Randstadrail en afslag N470
- de Katwijkerlaan voor de Groenzone/Balij.

Buytenhout - bestaande uit Delftse Hout, Bieslandse Bos en -polder, Balij, Westerpark en Buytenpark - heeft zich ontwikkeld van populierenakker tot veelzijdig natuur- en recreatiegebied. Het recreatief gebruik nabij Zoetermeer en Delft is intensief. Verder hiervan verwijderd tref je echte natuur, natuurlijk bos afgewisseld met meer open gebieden waar grote grazers de vegetatie kort houden. De toegankelijkheid van het gebied is verbeterd door een versterking ('upgrading') van cultuurhistorische lijnen als de Tweemolentjesvaart, Pijnackersche Vaart en Rijskade. Daarbij is de barrière met de A13 weggewerkt. Aan de noordzijde van de Balij is, in de vorm van een ecoduct een verbinding met het Westerpark gerealiseerd.

In het gebied is een aantal sterke 'blauwe' identiteitsdragers te vinden, zoals de Rotte, de Groenzoom, de Vlietzone en andere weteringen. Deze identiteitsdragers zijn zodanig recreatief en ecologisch met elkaar verbonden dat er één aaneengesloten netwerk van waterwegen is ontstaan.

De belangrijkste uitdaging hierbij was de verbinding Groenzoom met de Rotte. Hierover en hierlangs kun je vanuit de (oude) kernen van de dorpen en steden recreëren. Je kunt met je fiets, kano, skeelers of al rennend en nordic-walkend via deze waterwegen het landschap in. Deze

oostrand van de Hof van Delfland vormt met deze blauwe aders een belangrijke verbindingzone tussen het Kerngebied, de Buytenhout en de aanliggende landschappen Duin-Horst-Weide en het Groene Hart.

Om de bewoners van de omliggende steden en kernen goede toegang tot het gebied te verlenen, zijn op strategische kruispunten recreatieve transferia ontwikkeld:

- Leidschenveen;
- Bleizo;
- Rottewig/ Bleiswijkse Zoom;
- de Vlinderstrik.

Deze transferia zijn met de auto en het openbaar vervoer te bereiken. Hier huur je een fiets of 'Segway' om het landschap in te gaan, koop je streekproducten van de Hof in de streeksuper of boek je een vroege-vogelexcursie onder leiding van een ervaren gids.

Het gebied is opnieuw recreatief en ecologisch verbonden door de opheffing van een aantal grote infrastructurele barrières bij:

- de A12 ter hoogte van het Westerpark
- de A13 ter hoogte van de Ackerdijksche Plassen - Oude Leede – Abtswoudse Bos
- de A13 ter hoogte van de Zweth
- de N471 bij de Klapwijkse Knoop
- Randstadrail ter hoogte van de Doenkade.

4.5 Regiopark Rottemeren en Noordas

In het Lage Bergse Bos kun je terecht voor een wandeling of voor de geneugten van het buitenleven op de dagcamping. Sportieve recreanten zullen eerder het Hoge Bergse Bos bezoeken, waar zij onder andere kunnen klimmen, mountainbiken, survival, skaten, golfen, kanoën. Maar ook de kunstliefhebbers kunnen hier terecht bij het kunst- en ambachtcentrum.

De Rottemeren, met de Rotte als ruggengraat, is een ontmoetingsplaats voor uiteenlopende actieve recreanten. Hier vind je vele jachthavens, restaurantjes, beeldende kunst, outdoor sportmogelijkheden en overal plaatsen om te zonnen, fietsen, zwemmen, wandelen, kanoën, picknicken, paardrijden of om de natuur te ontdekken.

De groengebieden tussen Lansingerland en Rotterdam zijn verder ontwikkeld (Schieveen, Vlinderstrik, Park de Polder en het Triangelpark) en vormen een samenhangende groenstructuur die een belangrijke functie vervullend voor de omliggende woonwijken. Tegelijkertijd vormen ze een verbinding tussen het Kerngebied en het Rottemereengebied,

Vanuit de diverse deelgemeenten van Rotterdam (maar ook vanuit Lansingerland en Zoetermeer) kom je via de lokale wegen, de N209 of de N471 bij de Rottemeren of in de Rottewig. Op diverse kruisingen met de N209 liggen Toeristische Overstap Plaatsen (TOP's) om het gebied te voet, per fiets of kano in te gaan. Randstadrailstation Rodenrijs ligt midden in de Vlinderstrik, zodat ook vanuit Den Haag en Pijnacker-Nootdorp deze groene band makkelijk te bereiken is.

4.6 Langs de waterweg

Aan de oevers van de Maas is een caleidoscopische verzameling aan beelden en sferen ontstaan. Aan de ene kant de hightech wereld van havenindustrie en petrochemie, het nieuwe wonen in markante torens en de Maeslantkering, Aan de andere kant vind je aan de oever Deltanatuur, variërend van zilte weilanden tot hoog opgaande oeverbossen. Deze vormen een belangrijke aanvulling op het droge natuurgebied van het Staelduinse bos op het oude Haakduin. De Oranjepolders zijn daarbij ecologisch en recreatief verbonden met het Kerngebied. Over de gehele lengte, van kust tot centrum Rotterdam, vind je een helder gedefinieerde fiets- en wandelroute in de huisstijl van de Hof van Delfland. Onderweg zijn ruim voldoende horecagelegenheden waar je producten uit Midden-Delfland en het Westland kunt nuttigen.

De Nieuwe Waterweg is ook transportader voor de toerist en recreant. Vanaf de Boompjes brengen waterbussen de recreanten met een tussenstop bij Maassluis en de Maeslantkering naar strandstad Hoek van Holland. Hier, op de Kaap van Holland, is een strandstad ontwikkeld die zich in maat en schaal kan meten met zijn omgeving, met de Nieuwe waterweg, met de mammoettankers, met de oliedrums en met de petrochemische industrie. Het is een strandstad die past bij het karakter van Rotterdam; eigentijds en stoer van maat.

De Hof van Delfland is een landschap gelegen aan de rivier. De relatie tussen de polder en de rivier is weer herkenbaar. Bij de Nieuwe Waterweg veranda nabij Maassluis, waar je uit kunt stappen bij de nieuwe OV-halte Midden-Delfland. Vanuit het Kerngebied wateren tal van watergangen via Maasland en Maassluis af op de Nieuwe Waterweg. Een voorbeeld hiervan is de Vlieten. Deze watergangen zijn door sluizen met de Nieuwe Waterweg verbonden². Op de kruising van waterwegen bij de afslag A20 – Maasland is een poort naar het Kerngebied ontwikkeld.

Een nieuwe westelijke oeververbinding is voor de Hof van Delfland zowel een bedreiging als een kans. Zuiver bekeken vanuit het behoud van de kwaliteiten van de Hof van Delfland verdient een keuze voor de Oranjetunnel (ook te gebruiken door fietsers) als tweede oeververbinding de voorkeur. De andere (hoofd) variant - de Blankenburgtunnel - zou een stuk van het Kerngebied (tevens Rijksbufferzone) doorsnijden. Tegelijkertijd is er het besef dat de keuze elders wordt gemaakt met een integralere afweging van belangen. De inzet van Hof van Delfland is er op gericht dat de landschappelijke, cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarden nadrukkelijk worden meegewogen in die keuze. Hetzelfde geldt voor de landschappelijke inpassing bij realisatie van het gekozen tracé.

Ook zijn er kansen om ter hoogte van de Maeslantkering een nieuwe Poort te ontwikkelen. De combinatie van waterverdedigingskennis, havenindustrie, natuur en productiegebied (Westland) kan voor een internationale hotspot zorgen met bijvoorbeeld een 'crystal palace'.

² Mits de waterkwaliteit niet ongunstig wordt beïnvloed door ongewenste zout-indringing

4.7 Westland en kust

In het Westland heeft functieverbreiding geleid tot extra kwaliteit. Het gebied heeft zich ontwikkeld van monofunctioneel productiegebied tot een veelzijdig wereldtuinbouwgebied, toonbeeld van duurzaamheid en innovatie. Het Westland toont zich trots en zelfbewust naar zijn omgeving. Het heeft zich ontwikkeld tot een levendig gebied, ontsloten door fietspaden en watergangen met havens.

De historische watergangen, zoals de Gantel en de Zweth zijn ruimtelijk sterker aangezet en brengen ruimtelijke structuur binnen het gebied. De woonkernen van het Westland zijn weer over het water bereikbaar, waarbij de mogelijkheden voor de waterrecreatie om aan te meren in de dorpskernen zijn verbeterd. Het water voegt daarbij authenticiteit aan het Westland toe. Door de verbeterde waterkwaliteit is er volop natuur ontwikkeld en wordt het water intensief door recreanten gebruikt. Aan de waterkanten wordt druk gevist. Roeiers en kanovaarders verbazen zich over de veelzijdigheid van dit gebied. Hier kun je een fiets- en wandeltocht starten vanuit 4 strategisch geplaatste transferia temidden van de kassen. Met afwisselend zicht op tomaten en komkommers, rozen en gerbera's, radijs en paprika en op haar robuuste waterstructuur biedt het Westland een uniek landschap. De veilingroute heeft zich ontpopt tot de etalage van het Westland. Deze entree is het visitekaartje en laat moderne en innovatieve glastuinbouwbedrijven zien.

De Greenport Westland is een alliantie aangegaan met de Mainport Rotterdam. Samen zijn zij erin geslaagd de CO2 uitstoot met 60 % te beperken. Dit succes is mede bereikt door het instellen van een energie-cascade. De petrochemische industrie geeft zijn laagwaardige restwarmte af aan het glascomplex, dat op zijn beurt de restwarmte afgeeft aan de woonwijken in Den Haag Zuidwest. Aan de Nieuwe Waterweg ligt het icoon van het Westland, het 'crystal palace', hofleverancier van streekproducten voor de metropoolregio Den Haag – Rotterdam. Het centrum van het Westland is over het vaarwater van Stadhoudersvlot per fluisterboot vanaf de Grote Markt in Den Haag weer bereikbaar.

Hoek van Holland heeft zich ontwikkeld tot stoere strandevenementenstad voor de Rotterdammer, Ter Heijde tot kleinschalige 'huiskamer aan zee' voor familiestrand plezier van de Westlander, Kijkduin tot de familiebadplaats van Den Haag.

Daarmee zijn drie badplaatsen ontstaan met ieder een sterk onderscheidend, eigen profiel. De badplaatsen zijn daarbij verbonden via de nieuw ontwikkelde snelle eco water-taxi van Rotterdam naar Den Haag. De stranden tussen deze badplaatsen worden gekenmerkt door rust en ruimte.

4.8 Stadsgebieden

In de Hof van Delfland is de stad-land relatie tot uitdrukking gekomen door de parken in het stedelijk gebied via recreatieve- en ecologische routes - in de vorm van 'groene vingers' - te verbinden met de overgangszones, regioparken en het kerngebied. Het land begint immers in de stad. Poorten staan hierin als icoon voor de stad-land relatie. Bij een aantal poorten zijn voorzieningen die bezoekers informeren, bedienen en vermaken. De toeristische overstap punten (TOP's) hebben voor deze poorten een pioniersfunctie gehad en maken inmiddels een integraal onderdeel uit van de poorten van Hof van Delfland.

Vanuit Den Haag Centrum zijn de waterverbindingen met het land hersteld³. Op de terrassen van de Grote Markt doen de kanovaarders uit het Westland zich te goed aan een gezonde streeklunch. Hun kano ligt aangemeerd aan de kade van de herstelde Prinsengracht.

Vanuit Rijswijk, Den Haag (Vlietzone) en aan de noord-oostkant van Delft is een groene zone ontstaan die de Zwethzone verbindt met het regiopark Buytenhout. De stedelijke parken sluiten hier als fijnmazige netwerken op aan.

De woonstad van Zuid-Holland, Zoetermeer, heeft zich ontwikkeld tot Leisure-stad van de Hof met bijbehorende functies. Hier kan je wildwater kanovaren, wakeboarden, skiën en bobsleeën.

In Lansingerland sluit het Annie M.G. Schmidtpark aan op de Vlinderstrik. Dit park van circa 60 hectare ligt tussen Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs. Aan de noordzijde sluit het aan op de Groen-Blauwe slinger en via Bleiswijk op de Rottemeren. Aan de zuidzijde loopt het over in de Vlinderstrik. Het park heeft een aantal fietsroutes die de bevolking van de aanliggende dorpen de mogelijkheid geven om naar het kerngebied te fietsen. Zelfs vanuit Zoetermeer wordt het kerngebied makkelijk bereikbaar. Op de grens van het Annie M.G. Schmidtpark en de Vlinderstrik ligt halte Rodenrijs. Deze halte hoort bij de Erasmuslijn, de lightrailverbinding tussen Den Haag en Rotterdam. Binnen een kwartiertje ben je van centrum Rotterdam midden in het groengebied beland.

Grenzend aan Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen vormt de noordrand van deze gemeenten een aaneengesloten groenblauwe, recreatief goed ontsloten structuur. Deze koppelt in oost-westrichting de Nieuwe Waterweg met de Rottemeren, waarbij talrijke barrières (wegen, spoor, rivieren) zijn overwonnen. Een aantal groenblauwe verbindingen reikt vanuit het landschap tot diep in het stedelijk gebied. Via deze aders beweeg je langs aantrekkelijke, herkenbare groenblauwe routes vanaf het centrum van de stad met zijn stadsparken naar het open landschap van het Kerngebied.

Vanuit de dynamische, historische centra van Vlaardingen, Schiedam, Delfshaven en Rotterdam vaar je overdag of 's avonds via vaarten, kanalen en voormalige veenstromen (Vlaardingervaart, Poldervaart, Schie, Rotte) naar het open Kerngebied om van de rust en weidse uitzichten te kunnen genieten. Het zijn aantrekkelijke routes voor de waterrecreant, maar ook promenades waarover je

³ Mits een realistische vertaalslag laat zien dat de ingrepen voor het opnieuw verbinden ecologisch, technisch en financieel haalbaar zijn. Deze kanttekening geldt voor alle voorstellen m.b.t. de waterrecreatie in het streefbeeld 2025.

vanuit de oude kernen via de uitbreidingswijken het Kerngebied bereikt. Het omgekeerde geldt natuurlijk ook. In de centra van de steden en onderweg ernaartoe zijn verschillende gelegenheden om van een lunch of diner te kunnen genieten.

Vanuit de Schiedriehoek op het grensvlak van Rotterdam en Schiedam kun je, via aantrekkelijke recreatieve routes langs de Poldervaart, de Delftse, Schiedamse en Rotterdamse Schie en de tussenin gelegen Polderwetering naar het open gebied van Delfland. Je komt daarbij langs diverse historische plaatsen, zoals Overschie, Kethel en landgoederen aan de Schie. Ook het park Zestienhoven kan bijvoorbeeld worden aangedaan. Deze groen/blauwe lopers de stad in vervullen ook een belangrijke ecologische functie in de verbinding van groenzones en parken.

Temidden van Schiedam ligt het metropolitane Beatrixpark. Een 80 ha groot stadspark dat ruimte biedt aan een rijke verscheidenheid van activiteiten, van meditatie tot sportief, van consumerend tot presterend. Hier is volop ruimte voor (sportieve) ontmoetingen, voor reflectie en voor ontspanning gekoppeld aan inspanning. Wie liever de landelijke geneugten opzoekt of de hittestress in de stad wil ontvluchten, vindt vanuit het Beatrixpark aantrekkelijke promenades via het historische Kethel en langs de Poldervaart naar het Kerngebied. De sluizen in de Poldervaart zijn in oude luister hersteld en bij de hoog gelegen golfbaan heb je een prachtig panorama over Delfland.

Via de A20 bij het Beatrixpark en de A13 bij de golfbaan zijn er overstapvoorzieningen voor de automobilist. Het is ook mogelijk om eerst per openbaar vervoer naar het nieuwe station Kethel te reizen om vervolgens de tocht naar Midden-Delfland op de fiets of wandelend voort te zetten. De Schiedriehoek vervult daarmee een poortfunctie voor Rotterdam/Schiedam met het Kerngebied.

5 De sleutelopgaven

In het streefbeeld Heel de Hof 2025 en in de bijbehorende uitwerking van de deelgebieden hebben we een ambitieus, haalbaar en realistisch wenkend perspectief beschreven. Het is nadrukkelijk een streefbeeld, geen blauwdruk. Een stip aan de horizon waarop wij ons richten en waaraan wij ons verbinden. Dit streefbeeld is functioneel. Het geeft, zoals blijkt uit de uitwerking van de verschillende gebieden, voldoende kader en richting om onze bestaande lokale plannen te toetsen, te verrijken en te verdiepen. Het biedt inspiratie om de kwaliteiten, die in het metropolitane landschap verscholen liggen, naar boven te halen. We onderscheiden vier sleutelopgaven om invulling te geven aan ons streefbeeld.

In elk van deze sleutelopgave komt de uitdaging voor de Hof van Delfland terug: een geleide ontwikkeling van het Kerngebied, herstellen van de verbindingen tussen stad, land en glas, realiseren van een metropolitane landschapskwaliteit in de overgangszones stad-land-glas en in de stadsparken en reageren op de opgaven die de klimaatverandering ons stelt.

5.1 Inleiding

Om het streefbeeld Heel de Hof 2025 te kunnen realiseren, staan wij collectief voor een aantal sleutelopgaven. Het gaat om samenhangende, essentiële en urgente opgaven die de pijlers vormen onder het streefbeeld. Bij de partners van de Hof van DelflandRaad ligt de uitdaging om eerst en vooral voor deze pijlers projecten en activiteiten te ontwikkelen.

Om invulling te kunnen geven aan het streefbeeld voor 2025 staan we voor 4 sleutelopgaven:

1. Economisch Vitaal Platteland

- vitale agrarische sector verbinden met de steden

2. Kwaliteit stadsparken, recreatiegebieden, landschap

- kwaliteit behouden en toevoegen
- evenementen en activiteiten
- stedelijk groen stedelijker
- eenheid in beheer

3. Verbindingen

- historische waterstructuur als drager
- opheffen barrières voor recreatie en ecologie
- poorten als verbindende stad - land schakels
- hoofd recreatief netwerk verbindt economisch vitaal platteland-recreatiegebieden en stadsparken
- eenheid in beheer

4. Imago versterken (rood/groen verbinden)

- trots zijn op geheel; weten dat het er is

Deze sleutelopgaven zijn te zien als een 'cluster' aan activiteiten en projecten, met soms een lange doorlooptijd, die voortdurend om aandacht vragen van de Hof van DelflandRaad.

Door deze sleutelopgaven heen, loopt de opgave tot een klimaatbestendige en duurzame inrichting van het gebied te komen. Bij elke sleutelopgave moet daarom worden gezien welke combinaties van maatregelen denkbaar en haalbaar zijn om ook een bijdrage te leveren aan de klimaatopgave.

Bij herinrichting en nieuwe ontwikkelingen zullen we zoveel mogelijk het credo 'functie volgt peil' volgen.

Sleutelopgave 1 Economisch vitaal platteland

We kiezen principieel voor een levend metropolitaans landschap met een agrarisch, open Kerngebied. De dominante aanwezigheid van de landbouw bepaalt immers de authenticiteit van het landschap. Daarmee blijft de landbouw (zelfstandige ondernemers) een dragende en bepalende functie achter de zo gewaardeerde openheid van de Hof van Delfland. Juist het contrast tussen het authentieke, rustige open gebied en de reuring van de stedelijkheid kenmerkt de unieke identiteit en kwaliteit van de Hof van Delfland.

Deze keuze brengt dilemma's met zich mee:

- de mate waarin het gewenste streefbeeld kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de mate waarin de landbouw (zelfstandige ondernemers) economisch succesvol blijft
- er kan een spanning ontstaan tussen de wens van de boer tot vernieuwing en een bedrijfsmatige schaalvergroting en de maatschappelijke wens tot behoud van de ruimtelijke kwaliteit, versterking van de authenticiteit.
- nieuwe economische activiteiten in het Kerngebied als gevolg van verbreding van de landbouw kunnen leiden tot verrommeling.

De sleutelopgave Economisch Vitaal Platteland (levend polderlandschap) behelst alles wat nodig is om met deze dilemma's om te gaan.

- Economisch Vitaal Platteland is een economische opgave, waarin we met de agrariërs onderzoeken hoe de nabijheid van de stad hen nieuwe kansen kan bieden en hoe zij deze kansen in hun bedrijfsvoering kunnen incorporeren. Daarbij zullen we ook zoeken naar kleinschalige recreatieve impulsen, die passen in het karakter van het gebied en de economische basis kunnen versterken (bijvoorbeeld door de afname van lokale producten).
- Economisch Vitaal Platteland is ook een als sociaal-culturele opgave, waarin een nieuwe relatie ontstaat tussen stad en land. Stadslandbouw kan daar invulling aan geven met streekproducten, educatie en andere diensten.
- Economisch Vitaal Platteland is een ruimtelijke opgave, waarin we met de agrariërs onderzoeken hoe we beide wensen (agrarische vernieuwing met bedrijfsmatige schaalvergroting en behoud van de ruimtelijke kwaliteit met versterking van de authenticiteit) met elkaar kunnen verbinden.
- Economisch Vitaal Platteland is een landschappelijke opgave, waarin we onderzoeken hoe we nieuwe, gewenste ontwikkelingen op een passende, aantrekkelijke wijze kunnen opnemen in het authentieke polderlandschap.
- Economisch Vitaal Platteland is een politieke opgave. De opgave de instrumenten waarover we beschikken in te zetten voor een effectieve bescherming van de maatschappelijke waarde met een geleide ontwikkeling van het Kerngebied. En de opgave om instrumenten die de potentie hebben de beschreven dilemma's succesvol te pareren (grondinstrument, betalen voor beheertaken, etc.) op nationaal en Europees politiek-bestuurlijk niveau te ontdoen van taboes en wettelijke beperkingen.

We hebben nog geen gedeeld toekomstbeeld van de sociaaleconomische potentie van de landbouw (in kern en uitlopers). Daaraan is wel behoefte, zeker gezien het belang dat wij hechten aan een economisch vitaal platteland. Het met elkaar ontwikkelen van een gezamenlijk

toekomstperspectief voor de landbouw is een opgave voor de komende periode. Daarbij onderzoeken we de sociaaleconomische potentie van de landbouw in ons gebied in zijn volle breedte. Vanuit de ambitie om het land en de stad meer met elkaar te verbinden. Om de waarde van het landbouwproduct voor de stad te vergroten en vice versa om de waarde van de stad voor de landbouw te vergroten. Onderwerpen als de potentie van de biologische landbouw in dit gebied, de verkleinde kringloop en de mogelijkheden van een verbrede landbouw komen bij het uitwerken aan de orde.

Referentieproject

- Boer en Land, landschapsvisie Noardlike Fryske Walden

Sleutelopgave 2 Kwaliteit stadsparken, recreatiegebieden, landschap

Met Heel de Hof 2025 streven we voor het gehele gebied naar een metropolitaanse landschapskwaliteit. Hiermee bevestigen we en versterken we de inherente kwaliteiten van de aanwezige groenblauwe structuur. Juist door vanuit het geheel van het metropolitane landschap te kijken, maken we kansen zichtbaar om het (binnen)stedelijke en landelijke groen een grote kwaliteitslag te geven. Voor verschillende van deze gebieden hebben we al plannen. Sommige verkeren nog in de beginfase, andere zijn al verder uitgewerkt.

De inrichting van de parken in de steden en het (recreatieve) groen in de overgangszones stad-land snijden we meer toe op de diversiteit in leefstijlen en de daaruit voortvloeiende recreatie- en vrije tijd behoeften. Dat betekent dat we kijken naar de betekenis van de parken in de stad en van de overgangszones stad-land voor de recreatiebehoefte. Daarbij creëren we meer ruimte voor actieve recreatie, voor ontmoeting en voor festiviteiten. We zullen daartoe verdergaande ingrepen plegen dan via regulier beheer en onderhoud mogelijk is.

Als eerste richten we ons op het verbeteren van een aantal gunstig gelegen groengebieden waar veel mensen kunnen recreëren, stadsparken aan de rand van het stedelijk gebied of recreatiegebieden daar net buiten.

De parken in de steden en de (recreatieve) overgangszones stad-land richten we zodanig in dat zij ook bijdragen aan de klimaatadaptatie. Zij bieden verkoeling in de zomer en extra ruimte voor waterberging bij piekbuien. Verder dient de kwaliteitsimpuls voor het groen ook het belang van ecologische waarden en de natuurbeleving. Niet alleen in de overgangszones maar via de stadsranden tot diep in de stad.

De volgende stadsparken en overgangszones stad-land komen als eerste in aanmerking voor een verregaande modernisering:

- de Westlandse zoom (Ockenburgh / Madestein / Uithof / Wennetjessloot): belangrijke schakels in de verbinding stad-land en polder-kust
- Stadsparkzone Rijswijk: kansrijk gebied voor een grote kwaliteitsimpuls op de verbinding Hof van Delfland - Vlietzone - Groene Hart
- Buytenhout (Delftse Hout / Bieslandse Bos / Balij / Floriadebos / Westerpark): uitvoering van bestaande plannen, mede in perspectief van Heel de Hof 2025
- Beatrixpark in samenhang met de Schiedriehoek.

Overigens komen ook andere (regio)parken in aanmerking voor modernisering. Bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma kan een andere prioritering worden aangebracht.

Referentieprojecten

- herinrichting Central Park New York, 1990-2000
- herinrichting Zuiderpark Den Haag, 1995-2000

Sleutelopgave 3 Verbindingen

OPHEFFEN EN VOORKOMEN VAN BARRIÈRES IN LANGE VERBINDINGSASSEN

Heel de Hof staat voor het weer 'helen' van het metropolitane landschap. Voor het versterken van de stad-land verbindingen en het ontsnipperen van het land. Het gaat om verbindingen voor mens en dier, om recreatieve en om ecologische verbindingen. Het weer zichtbaar maken van cultuurhistorische verbindingen biedt nieuwe perspectieven. Daar waar het om water gaat, liggen er kansen voor nieuwe dynamiek.

Aan het streefbeeld Heel de Hof ligt de historische waterstructuur ten grondslag. Dat verbindt van oudsher de cultuurhistorische kernen. Door de waterstructuur weer zichtbaar te maken, een kwaliteitsimpuls te geven en waar mogelijk te combineren met ecologische en recreatieve verbindingen, geven we de Hof zijn heelheid terug.

Bij het herstellen van verbindingen gaat het om het verbinden van de cultuurhistorische, ecologische en landschappelijke identiteitsdragers van het gebied. Het gaat om het opnieuw zichtbaar maken van ecologische en recreatieve verbindingen tussen de kust en de polder, tussen de stad en het land.

Bij het herstellen van verbindingen gaat het ook om het opheffen van onoverbrugbare barrières in bestaande en geplande infrastructuur. Het gaat daarbij om de A13 en A20, de Schie en de spoorlijnen, die het Kerngebied doorklieven, om de A12 die een barrière vormt naar het Groene Hart, etc.

De komende jaren zullen we geconcentreerd werken aan en gezamenlijk lobbyen voor het opheffen van barrières in grote verbindinglijnen, gelegen in zones waar de omliggende woon- werkgebieden via in- en uitlopers op aanhaken. Het gaat daarbij om:

- De grote noord-zuid verbinding tussen het Groene Hart en de Hof van Delfland
- De noord-zuid verbinding tussen de Kijkduin en Woudsepoort en de verbinding rond Delft tussen Woudsepoort via de Vlietzone - Delftse Hout - Ackerdijkse Plassen en Oude Leede naar de Rottemeren
- De lange oost-west verbinding van de Nieuwe Waterweg door het zuiden van het Kerngebied naar de Ackerdijksche Plassen, Oude Leede en het Rottemeren gebied. Van belang is hierbij ook het historische waternetwerk te benutten worden om de verbinding tussen stad, glas, de Nieuwe Waterweg en het landschap te versterken.

In al deze verbindingen vormt bestaande en geplande infrastructuur een barrière. Soms hebben we al uitgewerkte plannen om deze barrière te slechten of minder hard te maken (Klapwijkse Knoop; fietsverbinding onder de A13) soms verkeren deze plannen nog in de beginfase (opheffen barrière A13 Delft-Stad - Delftse Hout; verbinding over de Utrechtse Baan ter hoogte van het Haagse Bos; verbinding Lozerlaan ter hoogte van Kijkduin). Bij de Rottewig is de grootste barrière te vinden rond

het Triangelpark. Naast de provinciale en lokale wegen, is er ook nog sprake van de Hoge Snelheidslijn, de Randstadrail en de potentiële aanleg van de A13-A16.

Westlandse Zoom

Het wensbeeld voor de Westlandse Zoom is een groene verbindingszone (met wat plukjes rood) tussen Midden-Delfland en de kust. In werkelijkheid is het oostelijk deel bezet met kassen. Het ligt niet in de rede dit gebied op korte termijn te transformeren. De ambitie om op de lange termijn de groene verbinding te completeren moet naar onze mening overeind blijven.

Ommetje Wateringse veld

Op de korte termijn zou een recreatief ommetje (voor wandelen en fietsen) vanuit de woonwijk Wateringse Veld in de Hof van Delfland te realiseren moeten zijn, waardoor de betrokkenheid van de stedeling bij het gebied wordt vergroot. Uit gesprekken met bewoners blijkt dat hieraan behoefte is. In de plannen die voorliggen (zoals het LOP) is hier echter (nog) niet in voorzien.

Nieuwe westelijke oeververbinding

Een nieuwe ontwikkeling die aandacht vraagt is de nieuwe westelijke oeververbinding (over de Nieuwe Waterweg). Van de twee huidige (hoofd)varianten, verdient de Oranjetunnel vanuit het perspectief van Hof van Delfland de voorkeur, omdat de andere variant - de Blankenburgtunnel - een stuk van het Kerngebied (tevens Rijksbufferzone) zou doorsnijden. Tegelijkertijd is er het besef dat de keuze elders wordt gemaakt, met een integralere afweging van belangen. De inzet van Hof van Delfland is er op gericht dat de landschappelijke, cultuurhistorische, ecologische en recreatieve waarden nadrukkelijk worden meegewogen in die keuze. Hetzelfde geldt voor de landschappelijke inpassing bij realisatie van het gekozen tracé.

Bij deze sleutelopgave gaat het er vooral om dat we slim inspelen op bestaande ontwikkelingen door gebruik te maken van andere projecten (zoals de doortrekking van de A4, de renovatie van de A13, de verdubbeling van de spoorlijnen), door projecten naar voren te trekken en gedurfde en ambitieuze plannen te initiëren.

Het resultaat moet een verbindend recreatief netwerk zijn voor kleine recreatievaart, voor fietsers en voor wandelaars dat stad en land in ruimtelijk opzicht verbindt en de barrièrewerking van grootschalige infrastructuur in het gebied opheft. Een goed voorbeeld hiervan vormen de Hoflandroutes die het centrum van Den Haag en het centrum van Rotterdam met elkaar verbinden.

Referentieprojecten

Vergelijkbare programma's in de provincies Gelderland (Veluwe) en Utrecht Heel de Heuvelrug laten zien dat een dergelijke geconcentreerde, opportunistische aandacht relatief snel een groot en versnipperd gebied kan helen.

ONTWIKKELEN VAN VERBINDINGSZONES

Kernelement in het streefbeeld Heel de Hof 2025 is dat stad, land en glas meer dan thans van elkaars aanwezigheid profiteren: sterke steden naast sterk land. Het stedelijk groen stedelijker, het landelijk groen landelijker, door groenblauwe structuren met elkaar verbonden.

Vanuit het centrum van de stad en de glastuinbouw brengen groenblauwe lopers de stedeling via aantrekkelijke en veilige routes naar het hart van het land.

Drie stad-landverbindingen en één glas-landverbinding zijn essentieel voor Heel de Hof 2025. Zij hebben een meer dan lokale functie voor het geheel. Deze vier verbindingen pakken we als eerste met extra aandacht aan.

‘De Schiedriehoek’: Vanuit Schiedam vormen Beatrixpark, Poldervaart en Kethel een veelzijdige verbinding tussen stad en land. De Poldervaart wordt als historische waterverbinding hersteld en krijgt natuurlijke oevers. Langs de Poldervaart, de Polderwetering en de Schiedamse en Rotterdamse Schie verbinden aantrekkelijke fietsroutes Schiedam en Rotterdam met het open Kerngebied, waarbij parken en de historische kernen Overschie en Kethel kunnen worden aangedaan.

In de punt van Poldervaart en Schie wordt een golfbaan aangelegd. Aan het Beatrixpark wordt een metropolaan programma toegevoegd, zodat het park zich kan ontwikkelen tot groene huiskamer van Schiedam, ontmoetingsplaats voor jong en oud. De historische, landelijke verbinding tussen Kethel en Midden-Delfland wordt geoptimaliseerd. Tramplus bij dorp Kethel en het nieuwe station Kethel zijn goede plekken om met OV het gebied in te gaan. Voor automobilisten zijn er overstappunten vanaf de A13 en A20. De Schiedriehoek vormt daarmee een poortfunctie voor Rotterdam/Schiedam (‘Schiepoort’). Het is tevens een belangrijke schakel in de lange ecologische en recreatieve oost-west verbinding, die de groengebieden aan de Nieuwe Waterweg verbindt met het groengebied langs de Rottemeren.

‘De Woudseknoop’: De verbinding tussen stad en land vergt vooral in de noordwest hoek van de Hof van Delfland een extra impuls. Er liggen veel kansen, als de bestaande structuur wordt versterkt. Vanuit Den Haag krijgt het Zuiderpark / het groene assenkruis van Den Haag Zuidwest / Lozerlaanzone een structuur versterking. En wordt via de Erasmuszone gekoppeld met de ecozone van het Wateringse Veld. Op deze wijze ontstaat er een dubbele koppeling tussen Zuiderpark en het levende landschap in het Kerngebied. In de nabije toekomst biedt deze overgangszone een perfecte locatie voor het ontwikkelen van een poort, de **Woudsepoort**. Deze ligt op het kruispunt van lange verbindingen: kust, stad, polder en via de Vlietzone met het Groene Hart.

‘Waterwegzone’: Vanuit Rotterdam kan de Waterwegzone worden ontwikkeld als verbinding tussen stad – polder – kust. De groengebieden aan de Nieuwe Waterweg worden met elkaar verbonden en er wordt een nieuwe Deltanatuur ontwikkeld. De Nieuwe Waterweg zelf wordt een recreatieve vervoersas. Waterbussen brengen de Rotterdammer vanaf de Boompjes via het Balkon van Midden-Delfland, de Maeslantkering, het Staelduinse bos / nieuwe natuur in Bonnenpolder / Oranjevuitenpolder naar de strandstad Hoek van Holland. Door deze verbinding centraal te stellen, wordt de lange oost-west verbinding tussen Kust en Groene Hart vervolmaakt.

Westland als schakel tussen kust en polder, tussen stad en Waterweg’. Het Westland heeft de afgelopen jaren ambitieuze plannen ontwikkeld om de ruimtelijke structuur van het gebied te versterken en een kwaliteitsimpuls te geven. Deze plannen blijken goed aan te sluiten bij het streefbeeld van Heel de Hof en krijgen als ze vanuit dat gehele perspectief worden bekeken een extra dimensie. Het Westland kan zich van een wat in zichzelf gekeerd gebied ontwikkelen tot een trotse, moderne verbindende schakel tussen kust en polder, tussen stad en Nieuwe Waterweg. De bestaande, historische waterstructuur biedt daarvoor tal van mogelijkheden. De historische watergangen, zoals de Gantel en de Zweth worden ontwikkeld tot natuurrijke watergangen die aantrekkelijk zijn voor roeien, kanovaren, vissen en schaatsen en waaraan fiets- en wandelroutes zijn gekoppeld.

ONTWIKKELEN VAN POORTEN

In bovengenoemde verbindingen zijn al twee poorten genoemd: **Schiepoort** (onderdeel van de Schiedriehoek) en **Woudsepoort**. Daarnaast worden de volgende poorten ontwikkeld:

Delftpoort-Oost: gericht op het realiseren en opwaarderen van verbindingen vanuit de Delftse binnenstad naar de Delftse Hout, als kwaliteitsverbetering en programmering in samenhang met het regiopark Buytenhout.

BleiZo: Een centrale poort aan de oostzijde van de Hof van Delfland wordt in de toekomst gevormd door de locatie BleiZo. Deze ontwikkeling omvat een Stedenbaan station met een programmering op het gebied van leisure en recreatie en zal dienen als entree voor de Hof van Delfland.

Delftpoort-Zuid: gericht op het beter toegankelijk maken van Midden-Delfland, vanuit station Delft-Zuid via onder meer het J.C. Bloempark, het cultuurhistorisch lint Abtswoude, het Abtswoudse park (met Koe in de Weijck) en door het verbeteren van de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid van de Ackerdijkse- en Abtswoudse polder via projecten als TIC Delft, duurzaam ondernemen, bevaarbaarheid van de Schie en inpassing 150 en 380 kV.

Delftpoort-West: gericht op de Kerkpolder door het opwaarderen van deze polder vanuit zowel ecologisch als recreatief oogpunt tot verblijfsgebied en een verbeterde ontsluiting vanuit de stad.

Maaspoort: gericht op verbindingen vanuit het historische centrum van Maassluis naar de groene ruimte van het recreatiegebied Boonerlucht (Aalkeetbinnenpolder), de Foppenpolder en Vlietlanden aan de overkant van de A20 en de streekboulevard Maaslandse Dam. Een verbeterde entree van Maasland maakt onderdeel uit van deze ontwikkeling.

Halte Rodenrijs: Gericht op bereikbaarheid van de Hof via openbaar vervoer (lightrail). De centra van Den Haag en Rotterdam zijn direct aangesloten op deze halte. Daarnaast is er een P&R voorziening met voor de weekends ruim voldoende capaciteit. Er zijn fietskluizen en fietsverhuur beschikbaar. Vanuit de halte lopen fietspaden het recreatiegebied in.

Deze opsomming is niet limitatief. Bij de uitwerking van de visie kunnen nog meer poorten van regionale of lokale betekenis worden ontwikkeld. Het concept 'poort' zal nog verder worden uitgewerkt aan de hand van deze en andere praktijkvoorbeelden. Gedacht wordt aan een basiskwaliteit met minimale voorzieningen (voor bereikbaarheid, parkeren en informatie) en een op de locatie toegesneden doorontwikkeling met (commerciële en non-profit) passende nevenactiviteiten, zoals kleinschalige horeca, streekwinkel, fietsverhuur, educatief bezoekerscentrum, kunstuitingen e.d.

Sleutelopgave 4 Imago versterken

We willen de concurrentiepositie van de metropoolregio Den Haag – Rotterdam als aantrekkelijke vestigingslocatie verbeteren. Een verdere versterking van de metropolitane landschap, met het Kerngebied als drager is hierbij van strategisch belang. De verscheidenheid in metropolitane landschappen als gevolg van een zorgvuldige ontwikkeling en eenduidig beheer van de groenblauwe structuur geven de metropool een onderscheidende identiteit. De metropoolregio kan hiermee een sterker imago verwerven. Van essentieel belang hierbij is dat wij de kwaliteiten van het metropolitane landschap ook regionaal, nationaal en internationaal een grotere bekendheid geven.

Beheer en fysieke uitstraling

Met eenheid in beheer en een sterke huisstijlvoering zorgen wij dat iedere bezoeker, ondanks de verscheidenheid, de samenhang in het metropolitane landschap van de Hof van Delfland herkent.

Eenheid in huisstijlvoering onder de paraplu van de Hof van Delfland kan een verscheidenheid aan initiatieven laten bloeien. Van belang is daarbij de grote diversiteit aan kwaliteiten uit het gebied te benutten voor het imago van het Hof van Delfland ('geen eenheidsworst')

Merk Hof van Delfland

Voor de gebiedsmarketing zullen we het merk 'Hof van Delfland' laden. Doel is herkenbaar te maken waar het gebied voor staat - nu en in de toekomst - en wat het biedt aan mensen die er willen wonen, werken of recreëren. Duidelijk maken wat de kernwaarden zijn en de ambities en op welke doelgroepen het gebied zich wil richten. Daarbij horen de producten waarmee we die waarden en doelen kunnen profileren - bijvoorbeeld een fietspad vanuit de stad, een streekwinkel of een bed & breakfast. Tenslotte worden die producten ook 'in de markt gezet' met logo's, websites en promotiemiddelen.

De strategie is dat uitgegaan wordt van alle merken die er al zijn, bijvoorbeeld De Balij of Delflands Groen. Daaraan wordt vervolgens als een soort paraplu merk 'Hof van Delfland' gekoppeld – vooropgesteld dat dit de juiste naam blijkt te zijn voor het gebied. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de kracht van de bestaande merken en behoudt iedereen zijn eigen identiteit en logo.

In het opzetten van de gebiedsmarketing voor Hof van Delfland werken vier partijen nauw samen: gemeente Midden-Delfland, stichting Groen Goud, Groenservice Zuid-Holland en Hof van Delfland.

Zichtbare samenwerking

Daarnaast zullen we zichtbaar maken dat de Hof van Delfland bestaat uit veel verschillende partijen, die met elkaar het verbond hebben gesloten om Heel de Hof 2025 te realiseren. De profilering van de samenwerking en de resultaten daarvan zullen de identiteit en imago van het gebied versterken en andersom.

6 Organisatie van de uitvoering

Voor de uitvoering van de acties, projecten en programma's die nodig zijn om onze streefbeelden en sleutelopgaven te realiseren, sluiten we aan bij de bestaande bestuurlijke structuren en maken wij gebruik van alle bestaande instrumenten. De Hof van Delfland Raad is voor het platform waar wij onze acties, projecten en programma's op elkaar afstemmen, waar wij elkaar aanspreken op de voortgang hiervan, waar wij elkaar stimuleren projecten waar nodig aan te passen en te versnellen. De Hof van Delfland Raad is het platform waar wij onze krachten bundelen. Onder andere in onze gezamenlijke zoektocht naar de inzet van efficiënte en effectieve financiële, juridische en bestuurlijke middelen en instrumenten om het gebied verder te ontwikkelen en daar waar nodig te beschermen. In de Hof van Delfland Raad bundelen en richten wij onze inspanningen en energie om zo de door ons collectief gewenste ontwikkelingsrichting snel, effectief en efficiënt in te zetten.

6.1 Van sleutelopgaven naar uitvoeringsprogramma

De vier sleutelopgaven vormen de pijlers van het uitvoeringsprogramma. De sleutelopgaven worden vertaald in een meerjaren uitvoeringsprogramma voor de korte en lange termijn, met concrete projecten en maatregelen, de bijbehorende investeringen, de financiering ervan, de geplande uitvoering, de procesafspraken en de verantwoordelijke partij(en) in de uitvoering. Dit uitvoeringsprogramma zal als deel 2 worden opgenomen in de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland 2025.

6.2 Uitwerking en verankering van de ruimtelijke visie

Hoewel de ruimtelijke visie geen formele status conform de Wet ruimtelijke ordening (Wro) krijgt, wil de Hof van Delfland de visie wel vertaald zien in de bestemmingsplannen in het gebied. Dit vraagt om nadere uitwerking. Allereerst is van belang dat de bovenregionale kaders (AMvB Ruimte van het Rijk, de Provinciale Structuurvisie en Provinciale Verordening Ruimte) de ruimtelijke visie Hof van Delfland mogelijk maken. In de Hof van Delfland ligt een Rijksbufferzone c.q. een Provinciaal Landschap, die qua begrenzing overeenkomt met het Kerngebied van de Hof van Delfland. Dit moet goed op elkaar worden afgestemd zodat een eenduidige aanpak en regelgeving ontstaat. De verhouding tussen, en de gevolgen van deze planologische concepten is nu niet helder.

Concepten uitwerken

De uitwerking betreft ook de rol die de Hof van Delfland gaat spelen in het planologische krachtenveld. De ruimtelijke visie kan als basis dienen voor gemeentelijke structuurvisies, maar is nog te globaal om direct te kunnen worden vertaald in bestemmingsplannen. Met name de concepten als 'poorten', 'toeristische overstappunten' en 'recreatieve knooppunten' als ook de nieuwe verbindingen met pijlen aangegeven behoeven meer uitwerking. Op de kaarten zijn deze aanduidingen indicatief.

Kwaliteitsteam Hof van Delfland?

Met het aflopen van de Reconstructiewet en het werk van de Reconstructiecommissie Midden-Delfland is er niet alleen behoefte aan (vervangende) bescherming, maar ook een organisatie die nieuwe ontwikkelingen kan geleiden. Een optie is om in navolging van het Groene Hart een kwaliteitsteam van onafhankelijke deskundigen op te richten die gevraagd en ongevraagd plannen en projecten van adviezen kan voorzien om de kwaliteit te vergroten.

6.3 Rol Hof van DelflandRaad bij de sleutelopgaven

Als partners van de Hof van DelflandRaad zeggen wij toe, dat alle acties en projecten die wij in het gebied uitvoeren en die van invloed zijn op de kwaliteit van het metropolitane landschap, aantoonbaar zullen bijdragen aan het realiseren van de geformuleerde streefbeelden en kwaliteiten zoals vastgelegd in de Ontwikkelingsstrategie Hof van Delfland 2025. Daartoe zullen wij de Ontwikkelingsstrategie vaststellen in de besturen en raden van onze organisaties.

Wij zeggen toe, dat wij onze activiteiten bespreken met onze partners in de Hof van DelflandRaad, om met hen te bekijken hoe wij acties aan elkaar kunnen koppelen, hoe wij elkaar kunnen ondersteunen en inspireren onze projecten beter aan te laten sluiten bij onze collectieve ambitie.

Wij stellen onze partners in de Hof van DelflandRaad in de gelegenheid om onze projecten gevraagd en ongevraagd van commentaar te voorzien en wij stellen hen in de gelegenheid om deze te toetsen aan het streefbeeld Heel de Hof 2025 en de na te streven kwaliteiten. De Hof van DelflandRaad is daarmee voor ons een platform voor uitwisseling, coördinatie en afstemming en krachtenbundeling.

In de Hof van DelflandRaad bespreken wij het nog te maken uitvoeringsprogramma. Wij bekijken daarbij hoe we door slim te prioriteren en acties te bundelen met beperkte middelen zo groot mogelijk effect kunnen behalen. Wij onderzoeken hoe we door onorthodoxe samenwerkings- en financieringsconstructies bepaalde projecten vlot kunnen trekken. Wij bekijken waar we krachten kunnen dan wel moeten bundelen, bijvoorbeeld om nieuwe infrastructuur conform onze streefbeelden en kwaliteitseisen ingepast te krijgen.

Het commentaar en de adviezen van onze partners in de Hof van DelflandRaad beschouwen wij als een zeer zwaarwegend advies, waar we alleen beredeneerd en beargumenteerd vanaf zullen wijken. En als we dat – gedwongen door de situatie – moeten doen, zullen wij daarover verantwoording in de Hof van DelflandRaad afleggen door de bestaande situatie toe te lichten. Daarbij staan wij open voor suggesties voor een meer passende aanpak.

Want hoewel wij strikt genomen onze eigen projecten autonoom kunnen uitvoeren, zijn wij ons ervan bewust dat wij de ontwikkeling van een levend metropolitaan landschap verweven met de stedelijke omgeving niet zelfstandig kunnen realiseren. Met deze Ruimtelijke visie als onderdeel van de nog op te stellen Ontwikkelingsstrategie zijn wij daarom een andere weg ingeslagen: de weg van het samen-besturen, de weg van het bestuurlijk commitment aan een gezamenlijke ambitie. Op deze manier geven wij als partners in de Hof van DelflandRaad vorm aan een niet vrijblijvende samenwerking (samen-besturen), zonder deze juridisch te formaliseren.

Wij zijn ons ervan bewust dat deze vorm van samen-besturen niet vanzelfsprekend zal gaan. Het is een lastige opgave waarin we te maken krijgen met bestaande, historische gegroeide knopen in de bestuurlijke structuur van het gebied, die zich vaak maar moeilijk laten ontwarren. Het is geen geheim dat we in het gebied graag aan onze eigen plannen werken, waarbij onze eigen belangen veelal centraal staan. Hierdoor ontstaan patstellingen, werkt de overlap in uitvoeringsplannen contraproductief en wordt het gebied als geheel momenteel suboptimaal ontwikkeld, beschermd en beheerd.

Naar ons idee is veel van deze problematiek terug te voeren op het ontbreken van een gezamenlijk streefbeeld. Dat hebben wij nu. Het proces waarin wij deze streefbeelden en de daarbij horende kwaliteiten hebben geformuleerd, sterkt ons in onze overtuiging dat wij veel effectiever en plezieriger met elkaar kunnen samen-besturen dan tot dusver mogelijk leek.

Daarnaast dwingt de urgentie van de uitdagingen waar we voor staan, tot snelle actie. Wij kunnen simpelweg niet wachten tot we op een andere (bestuurlijk-juridische) manier de uitvoering van onze ambitie hebben geborgd. Wij moeten nu aan de slag. Dat kan alleen binnen de bestaande structuren met de bestaande instrumenten. Die zullen we zo effectief mogelijk inzetten en gaan benutten.

6.4 Een gezant voor het gebied

De gekozen vorm van samen-besturen vergt een ondersteuning in de vorm een gezant voor het gebied. Iemand die vanuit de visie “Hof van Delfland 2025: een mooi, vitaal en verbonden metropolitaan landschap” enthousiasmeert en inspireert, die ruimtelijke, economische en culturele kansen signaleert en naar dit gebied weet toe te lokken. Iemand die als intermediair naar adviseurs, diensten, schappen en welstand kan optreden.

Deze rol past goed binnen de doelstellingen en ambities van de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Onze vorm van samen-besturen en de inzet van een gezant vergt ondersteuning in de vorm van een klein, flexibel, professioneel secretariaat dat overzicht heeft en houdt van alle lopende projecten, dat de kwaliteit en samenhang bewaakt, partijen nader tot elkaar brengt, waar nodig de (informele) verbindingen tussen partijen (bestuurlijk, ambtelijk) legt en dat steeds, gevraagd en ongevraagd, voorstellen voor nieuwe projecten formuleert.

Om een onafhankelijke rol te kunnen spelen, is het belangrijk dat de gezant en het secretariaat los van de partners van de Hof van DelflandRaad worden gepositioneerd.

Bij het realiseren van onze collectieve ambitie hoort ook het 'laden van het merk Hof van Delfland'. De gezant en het secretariaat zullen daarin een belangrijke rol vervullen.

Deelnemende organisaties Atelierweek januari 2010

Gemeente Delft
Gemeente Den Haag
Stadsgewest Haaglanden
Gemeente Lansingerland
Gemeente Midden-Delfland
Gemeente Pijnacker-Nootdorp
Gemeente Rotterdam
Stadsgewest Rotterdam
Gemeente Schiedam
Gemeente Westland
Gemeente Zoetermeer
Provincie Zuid-Holland
Hoogheemraadschap van Delfland
Ministerie van LNV
Dienst Landelijk Gebied
Ministerie van VROM, DG Ruimte
Groenservice Zuid-Holland
Hoeve Biesland
Kenniscentrum Recreatie
KNNV-Afdeling Delfland
Stichting van de Boer
Midden-Delfland Vereniging
Stichting Midden-Delfland is Mensenwerk
Natuur- en Milieucentrum De Papaver
Natuurmonumenten
Staatsbosbeheer Regio West
Natuur- en Vogelwacht ROTTA / Bergschenhoek
Vereniging Regio Water
ANWB
RVOB
Alterra WUR
DHV BV, adviesgroep Water Natuur en Ruimte
Van Bergen Kolpa

Deelnemers Atelierweek januari 2010

Alterra WUR	Dirk	Wasscher
Alterra WUR	Herman	Agricola
ANWB	Ko	Droogers
DHV BV, adviesgroep Water Natuur en Ruimte	Remko	Rosenboom
DLG	Boukelien	Bos
Gemeente Delft	Ina	Kleijwegt
Gemeente Delft	Diny	Tubbing
Gemeente Den Haag	Marcel	Nieuweboer
Gemeente Den Haag	Irene	Mulder
Gemeente Den Haag	Marcel	Nieuweboer
Gemeente Lansingerland	Tanja	Dronkers
Gemeente Lansingerland	Ron	van Noortwijk
Gemeente Lansingerland	Rob	Hogenbijn
Gemeente Midden-Delfland	Kees	Boks
Gemeente Midden-Delfland	Arthur	Eckhart
Gemeente Midden-Delfland	Albert	Hoeksema
Gemeente Midden-Delfland	Eugenie	Klok
Gemeente Midden-Delfland	Hiske	Ridder
Gemeente Midden-Delfland	Peter	van den Heuvel
Gemeente Midden-Delfland	Jan	van der Linden
Gemeente Midden-Delfland	Marcel	Versteeg
Gemeente Pijnacker-Nootdorp	Sieward	Tichelaar
Gemeente Pijnacker-Nootdorp	Chris	Bos
Gemeente Rotterdam	Pieter	de Greef
Gemeente Rotterdam	Lisa	Mattemaker
Gemeente Rotterdam	Lidewij	Schellevis
Gemeente Rotterdam	Madeleine	van Nimwegen
Gemeente Rotterdam	Kees	van Oorschoot
Gemeente Rotterdam	Maartje	Visser
Gemeente Schiedam	Celine	Kruisbrink
Gemeente Schiedam	Bert	Lambregts
Gemeente Schiedam	Maarten	van Otterdijk
Gemeente Schiedam	Carla	Vermunt
Gemeente Schiedam	Arie Pieter	Vos
Gemeente Westland	Marcel	Gordijn
Gemeente Zoetermeer	Hendrik	Baas
Gemeente Zoetermeer	Arnout	Kruijshaar
Groenservice Zuid-Holland	Naomi	Sukel
Groenservice Zuid-Holland	Jan	Van de Brand
Hoeve Biesland	Jan	Duindam
Hoogheemraadschap van Delfland	Marjolein	Kraan
Hoogheemraadschap van Delfland	Hans	Meijerink
Hoogheemraadschap van Delfland	Fred	Nederpel

Hoogheemraadschap van Delfland	Robert	Tekke
Hoogheemraadschap van Delfland	Rob	Van der Valk
Hoogheemraadschap van Delfland	Walter	Vincent
Hoogheemraadschap van Delfland	Carlo	Langelaan
Kenniscentrum Recreatie	Pauline	van Rijckevorsel
KNNV-Afdeling Delfland	Huub	van 't Hart
Midden-Delfland Vereniging	Ben van der Velde	
Ministerie van LNV	Bea van Golen	
Ministerie van LNV	Peter	Kurstjens
Ministerie van VROM, DG Ruimte	Henk van den Burg	
Natuur- en Milieucentrum De Papaver	Diny	Tubbing
Natuur- en Vogelwacht	Jaap	Van Lien
ROTTA/Bergschenhoek		
Natuurmonumenten	Toine	Cooijmans
Programmabureau Hof van Delfland	Bert	Mens
Provincie Zuid-Holland	Donald	Broekhuizen
Provincie Zuid-Holland	Wil	de Moor
Provincie Zuid-Holland	Rian	de Waaij
Provincie Zuid-Holland	Ineke	den Heijer
Provincie Zuid-Holland	Ejmund	Hinborch
Provincie Zuid-Holland	André	Jellema
Provincie Zuid-Holland	Dick	Kommer
Provincie Zuid-Holland	Lucas	Mutsaers
Provincie Zuid-Holland	Alex	Van Oostwaard
Provincie Zuid-Holland	Melva	Rosaria
Provincie Zuid-Holland	Liesbeth	Sikking
Provincie Zuid-Holland	Helmut	Thoele
Provincie Zuid-Holland	Marieke	Van de Graaf
Provincie Zuid-Holland	Tony	van der Meulen
Provincie Zuid-Holland	Jan	van Vuuren
Rijksvastgoed en Ontwikkelingsbedrijf (RVOB)	Carolien	Schippers
Rijksvastgoed en Ontwikkelingsbedrijf (RVOB)	Wilbo	De Boer
Staatsbosbeheer Regio West	Rudi	van Venetië
Stadsgewest Haaglanden	Dick	de Korte
Stadsgewest Haaglanden	Fenno	Kamminga
Stadsgewest Haaglanden	Arno	Lammers
Stadsgewest Haaglanden	Jessica	Heidekamp
Stichting Midden-Delfland is Mensenwerk	Pia	Van Oord
Stichting van de Boer	Nicole	Hoven
Van Bergen Kolpa	Jago	Van Bergen
Vereniging Natuurmonumenten	Dirk	Kunst
Vereniging Natuurmonumenten		Mos
Vereniging Natuurmonumenten	Stefan	Soede
Vereniging Regio Water	Henriette	Welle Donker

